

G P R N

54-3520000-000115-14

ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΣΤΗΝ ΕΝΕΡΓΟ ΠΟΛΙΤΕΙΟΤΗΤΑ

για Δημοκρατικές και Βιώσιμες Κοινότητες

Παγκόσμιο Δίκτυο των Πόλεων που Μαθαίνουν της UNESCO

Ομάδα Εργασίας για την Εκπαίδευση στην Ενεργό Πολιτειότητα

Προετοιμάστηκε από την ομάδα εργασίας της UNESCO για την εκπαίδευση στην ενεργό πολιτειότητα και τις πόλεις Λάρισα (Ελλάδα) και Yeonsu-Gu (Δημοκρατία της Κορέας).

Εκδόθηκε το 2021 από τις πόλεις Λάρισα (Ελλάδα) και Yeonsu-Gu (Δημοκρατία της Κορέας).

Συγγραφείς

Δημήτρης Δεληγιάννης, Κλεονίκη Τσιούγκου, Βίκυ Γκούθα και Αντώνης Μουτσέλος, μέλη της ομάδας εργασίας “Λάρισα - Πόλη που Μαθαίνει” και Ted Fleming, Αναπληρωτής Καθηγητής Εκπαίδευσης Ενηλίκων, (Teachers College, Columbia University).

Μετάφραση στην ελληνική : Μικαέλλα Λ. Γερογιώκα-Τσουτσούκα
Επιμέλεια κειμένου : Δημήτρης Δεληγιάννης, Κλεονίκη Τσιούγκου, Βίκυ Γκούθα

Οι απόψεις και η επιλογή γεγονότων που εκφράζονται από τους συγγραφείς δεν συμπίπτουν απαραίτητα με επίσημες θέσεις της UNESCO ή του Ινστιτούτου Διά Βίου Μάθησης της UNESCO. Οι ονομασίες που χρησιμοποιούνται και η παρουσίαση του υλικού σε αυτήν την έκδοση δεν συνεπάγεται την έκφραση οποιασδήποτε άποψης από την πλευρά της UNESCO ή του Ινστιτούτου Διά Βίου Μάθησης της UNESCO, τις πόλεις της Λάρισας και της Yeonsu-gu σχετικά με το νομικό καθεστώς οποιασδήποτε χώρας ή εδάφους, ή των αρχών της, ή σχετικά με τις οριοθετήσεις των συνόρων οποιασδήποτε χώρας ή εδάφους.

This publication is available in English Language in Open Access under the Attribution-ShareAlike 3.0 IGO (CC-BY-SA 3.0 IGO) licence (<http://creativecommons.org/licenses/by-sa/3.0/igo/>). By using the content of this publication, the users accept to be bound by the terms of use of the UNESCO Open Access Repository (<http://www.unesco.org/openaccess/terms-use-ccbysa-en>).

Τυπώθηκε από την Yeonsu-Gu

ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΣΤΗΝ ΕΝΕΡΓΟ ΠΟΛΙΤΕΙΟΤΗΤΑ

για Δημοκρατικές και Βιώσιμες Κοινότητες

Παγκόσμιο Δίκτυο των Πόλεων που Μαθαίνουν της UNESCO
Ομάδα Εργασίας για την Εκπαίδευση στην Ενεργό Πολιτειότητα

Σχετικά με την παρούσα έκδοση

Η παρούσα έκδοση έχει ως στόχο να ευαισθητοποιήσει τους αναγνώστες σχετικά με τη σημασία της εκπαίδευσης στην ενεργό πολιτειότητα (citizenship education - CE) στις τοπικές κοινότητες στο πλαίσιο της διά βίου μάθησης. Επιχειρεί να υποστηρίξει τις πόλεις και τους πολίτες στην προσπάθειά τους να προωθήσουν αυτή την κρίσιμη πτυχή της τυπικής και μη τυπικής εκπαίδευσης στους νέους και τους ενήλικες εκπαιδευόμενους. Βασίζεται κυρίως σε πληροφορίες από την έρευνα που διενεργήθηκε το 2020 μεταξύ των πόλεων-μελών της ομάδας εργασίας (cluster), καθώς και σε παραδείγματα καλών πρακτικών που παρουσιάστηκαν στο διαδικτυακό συνέδριο με θέμα «Ενίσχυση της εκπαίδευσης στην ενεργό πολιτειότητα σε τοπικό επίπεδο», το οποίο πραγματοποιήθηκε στις 12 και 13 Νοεμβρίου 2020.

Ευχαριστίες

Οι συντονίστριες πόλεις της ομάδας εργασίας “Εκπαίδευση στην Ενεργό Πολιτειότητα” του Παγκοσμίου Δικτύου των Πόλεων που Μαθαίνουν (GNLC) της UNESCO θα ήθελαν να εκφράσουν την ευγνωμοσύνη τους σε όσους συμμετείχαν στην παραγωγή αυτής της έκδοσης. Ιδιαίτερες ευχαριστίες στα στελέχη του Ινστιτούτου Διά Βίου Μάθησης της UNESCO (UIL) Cristiana Nikolitsa-Winter, Edith Hammer και Marie Macauley για τη συνεχή υποστήριξή τους υπό τη γενική επίβλεψη του Raul Valdes-Cotera. Ιδιαίτερες ευχαριστίες επίσης στην ομάδα της πόλης Yeonsu-gu, Hyeon Suk Hong, So Yeong Jeong, Ji Sun Kim and Ye Rynn Choo, τους συγγραφείς και μέλη της ομάδας της “Λάρισα-Πόλη που Μαθαίνει”, Δημήτρη Δεληγιάννη, Κλεονίκη Τσιούγκου, Βίκυ Γκούθα και Αντώνη Μουτσέλο, καθώς και τον καθηγητή Ted Fleming.

Περιεχόμενα

06	Πρόλογος από εμπειρογνώμονες στο πεδίο της Ενεργού Πολιτειότητας
08	Πρόλογος από τους δημάρχους των συντονιστριών πόλεων
10	Εισαγωγή
12	Ακρωνύμια και σύντομοι εννοιολογικοί ορισμοί βασικών όρων
13	1. Θεωρητικές απόψεις για την εκπαίδευση στην ενεργό πολιτειότητα - Το συνέδριο του Νοεμβρίου 2020
17	2. Μια έρευνα: «Εκπαίδευση στην ενεργό πολιτειότητα στις Πόλεις που Μαθαίνουν» 2.1. Στρατηγικές προσεγγίσεις που προωθούν την εκπαίδευση στην ενεργό πολιτειότητα 2.2. Κύριες ομάδες-στόχοι για την εκπαίδευση στην ενεργό πολιτειότητα 2.3. Ιδρύματα και Φορείς που προωθούν την εκπαίδευση στην ενεργό πολιτειότητα 2.4. Η Εκπαίδευση στην ενεργό πολιτειότητα κατά τη διάρκεια της πανδημίας
39	3. Συμπεράσματα και σκέψεις για το μέλλον
42	Επίλογος
43	ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Πρόλογος από εμπειρογνώμονες στο πεδίο της Ενεργού Πολιτειότητας

Η οδηγία της UNESCO του 2015 (UNESCO 2015 Recommendation on Adult Learning and Education – RALE) όρισε τον αλφαριθμητισμό, την επαγγελματική κατάρτιση και την εκπαίδευση στην ενεργό πολιτειότητα ως τρεις βασικούς τομείς της εκπαίδευσης γενικότερα και ειδικά της εκπαίδευσης ενηλίκων. Δεν αποτελεί έκπληξη το γεγονός ότι η εκπαίδευση στην ενεργό πολιτειότητα είναι η λιγότερο ανεπτυγμένη από τα τρία. Μέχρι σήμερα, έχει παραμείνει αόρατη, μη θεσμοθετημένη και παραμελημένη, όχι μόνο σε λιγότερο αναπτυγμένες χώρες, αλλά και σε πολλές προηγμένες. Επιπλέον, η εκπαίδευση στην ενεργό πολιτειότητα έχει επικεντρωθεί συντριπτικά στην πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση, ενώ η προσχολική, τριτοβάθμια και η ενήλικη εκπαίδευση (τυπική και μη τυπική) έχουν αγνοηθεί σημαντικά.

Ως εκ τούτου, είναι ιδιαίτερα ενθαρρυντικό να δούμε παραδείγματα καλών πρακτικών Πόλεων που Μαθαίνουν που περιλαμβάνονται σε αυτή την έκδοση. Αυτές οι πόλεις έχουν επιδείξει αξιόλογο έργο στην προώθηση της εκπαίδευσης στην ενεργό πολιτειότητα στις αντίστοιχες αστικές πολιτικές τους. Οι πόλεις χρησιμοποιούν διάφορες μορφές της εκπαίδευσης στην ενεργό πολιτειότητα, όπως η κοινοτική εκπαίδευση, η λαϊκή εκπαίδευση και η φιλελεύθερη εκπαίδευση ενηλίκων, δείχνοντας ότι η εκπαίδευση στην ενεργό πολιτειότητα παρέχεται ποικιλόμορφα αντικατοπτρίζοντας τις πολιτικές ιστορίες και τις πολιτιστικές ιδιαιτερότητες κάθε πόλης. Με αυτό τον τρόπο καλλιεργείται μια μοναδική γνώση της ενεργού πολιτειότητας που οδηγεί σε μια «συλλογική νοημοσύνη» η οποία διαμορφώνει κοινωνίες που ευνοούν τη δημοκρατία και τη βιωσιμότητα. Οι Πόλεις που Μαθαίνουν, υπό την προϋπόθεση ότι έχουν σχεδιαστεί για να είναι δημοκρατικές και βιώσιμες, αποτελούν το κλειδί για να εκπαιδευτούν οι άνθρωποι να συμβιώνουν ομαλά.

Καθηγητής, Εθνικό Πανεπιστήμιο της Σεούλ

Soonghee Han

Η παρούσα έκδοση εφιστά την προσοχή μας σε τρία κρίσιμα ζητήματα: (1) τη διά βίου μάθηση και τους νέους τρόπους με τους οποίους αντιμετωπίζει τις σύγχρονες προκλήσεις, (2) τις Πόλεις που Μαθαίνουν ως ένα νέο πλαίσιο για την κοινοτική μάθηση, λαμβάνοντας υπόψη τη μακρά ιστορία και την παγκόσμια ισχύ της και την (3) ενεργό πολιτειότητα – ένας ολοένα και πιο σημαντικός τομέας εκπαίδευσης- λόγω των αυξανόμενων σύγχρονων απειλών για τη δημοκρατία, την ελευθερία και τα ανθρώπινα δικαιώματα.

Οι πρόσφατες εξελίξεις οδήγησαν σε αυτή την έκδοση σχετικά με την εκπαίδευση στην ενεργό πολιτειότητα. Οι εξελίξεις αυτές περιλαμβάνουν, αφενός, την καθυστέρηση στην επίτευξη των στόχων βιώσιμης ανάπτυξης του ΟΗΕ (πρόσφατα εκτιμήθηκε ότι θα χρειαστούν πάνω από 60 χρόνια για την επίτευξή τους) και την αυξανόμενη ανάγκη επανεξέτασης του ρόλου της εκπαίδευσης και της μάθησης. Από την άλλη, η πανδημία COVID-19 έχει φέρει στην επιφάνεια πολλά δομικά προβλήματα και αποτυχίες στις προσπάθειες για την εδραίωση σταθερών, δυναμικών και ανθεκτικών δημοκρατιών και στην εκπαίδευση των πολιτών ώστε να είναι ενεργοί, με κριτική σκέψη και συνειδητοποιημένοι.

Οι Πόλεις που Μαθαίνουν λειτουργούν με βάση τις αρχές της κοινοτικής μάθησης, προσφέροντας παράλληλα βελτιωμένες έννοιες και νέο πλαίσιο για τη διά βίου μάθηση που μπορεί να αποτελέσει κινητήρια δύναμη τόσο για τον πραγματικό κοινωνικό μετασχηματισμό όσο και για ποικίλες μορφές συνεργατικότητας σε τοπικό επίπεδο που μπορούν να ενισχύσουν την εκπαίδευση και τη μάθηση για όλους, προωθώντας έτσι ένα είδος ενεργού πολιτειότητας που μπορεί να ανοίξει το δρόμο για μια λειτουργική, ανθεκτική και βιώσιμη δημοκρατία. Οι ενεργοί πολίτες σε περιβάλλοντα αστικής μάθησης αποτελούν μία από τις προϋποθέσεις για να «εκπαιδεύσουμε την έξοδό μας» από τις πολλαπλές κρίσεις που βιώνουμε επί του παρόντος.

Γενική Γραμματέας του ICAE, Πανεπιστήμιο Βελιγραδίου

Katarina Popović

Πρόλογος από τους δημάρχους των συντονιστριών πόλεων

Το 2019, ένα χρόνο μετά την ένταξή της στο Παγκόσμιο Δίκτυο των Πόλεων που Μαθαίνουν της UNESCO (GNLC), η Yeonsu-gu (Δημοκρατία της Κορέας) σε συνεργασία με την πόλη της Λάρισας (Ελλάδα) ανέλαβαν το συντονισμό της ομάδας εργασίας για την εκπαίδευση στην ενεργό πολιτειότητα (UNESCO Cluster on Citizenship Education). Η Yeonsu-gu είναι ευτυχής που προωθεί τις πρακτικές της «Μάθησης, Δράσης, Διάχυσης» ανταλλάσσοντας ενεργά γνώσεις και εμπειρίες με άλλες πόλεις μέσω αυτού του διεθνούς δικτύου σε συνεργασία με την εξαιρετική ομάδα της “Λάρισα- Πόλη που Μαθαίνει” και το Ινστιτούτο Διά Βίου Μάθησης της UNESCO.

Θα μπορέσουμε να δημιουργήσουμε ευκαιρίες για να κάνουμε τη ζωή μας καλύτερη εν μέσω των προκλήσεων που αντιμετωπίζουμε; Υπάρχει επιτακτική ανάγκη – και απαίτηση – να εστιάσουμε την προσοχή μας στην προώθηση της παγκόσμιας ενεργού πολιτειότητας, έτσι ώστε ο καθένας από εμάς να μπορεί να συμβάλει προληπτικά στην οικοδόμηση βιώσιμων και χωρίς αποκλεισμούς κοινωνιών.

Ως Πόλη που Μαθαίνει, έχουμε παράσχει συνεπή, πολύπλευρη υποστήριξη στις δραστηριότητες των τοπικών κοινοτήτων και ενισχύσαμε τη διαδικτυακή και διά ζώσης επικοινωνία για να βελτιώσουμε τις δεξιότητες που χρειάζονται οι άνθρωποι για να γίνουν «καλοί πολίτες», ακόμη και κατά τη διάρκεια της πανδημίας.

Θα συνεχίσουμε να παρέχουμε ένα χώρο για να μοιραζόμαστε διάφορες καλές πρακτικές και εμπειρίες που θα ενισχύσουν τις δεξιότητες μας ως παγκόσμιοι πολίτες και την ικανότητά μας να φροντίζουμε ο ένας τον άλλον, τις τοπικές κοινότητες και τον πλανήτη που όλοι κατοικούμε.

Ελπίζουμε ότι η εκπαίδευση στην ενεργό πολιτειότητα για δημοκρατικές και βιώσιμες κοινότητες, αξιοποιώντας τις ποικίλες και ουσιαστικές δραστηριότητες των μελών της ομάδας εργασίας, θα βοηθήσει όλες τις πόλεις, τις τοπικές κοινότητες και τους πολίτες που αγωνίζονται για πρόοδο στην παροχή εκπαίδευσης για την ενεργό πολιτειότητα. Ευχαριστώ.

Δήμαρχος της Yeonsu-gu Δημοκρατία της Κορέας

Nam-seok Ko

Η ανάδειξη της Λάρισας ως συντονίστρια πόλη της ομάδας εργασίας του Παγκοσμίου Δικτύου των Πόλεων που Μαθαίνουν (GNLC) της UNESCO για την εκπαίδευση στην ενεργό πολιτεϊότητα υπήρξε μεγάλη τιμή και αναγνώριση των προσπαθειών της πόλης για την προώθηση της διά βίου μάθησης και της εκπαίδευσης ενεργών πολιτών. Επιπλέον, η ανάληψη αυτού του ρόλου είχε έρθει σε μια ώρα μεγάλης ευθύνης, σε μια εποχή που η πανδημία COVID-19 ήταν μια μεγάλη πρόκληση για τις τοπικές κοινωνίες. Σε συνεργασία με την άξια ομάδα της πόλης Yeonsu-gu και με σημαντική υποστήριξη από το Ινστιτούτο Δια Βίου Μάθησης της UNESCO (UIL), επιχειρήσαμε να δημιουργήσουμε τις απαραίτητες συνθήκες για να καταστεί δυνατός ο γόνιμος διάλογος μεταξύ των πόλεων. Τα τελευταία δύο χρόνια, παρά τους περιορισμούς που επιβάλλει η πανδημία, και αξιοποιώντας τις νέες τεχνολογίες, συναντηθήκαμε με πόλεις από όλο τον κόσμο. Ανταλλάξαμε καλές πρακτικές και μοιραστήκαμε τις σκέψεις μας για το μέλλον της δημοκρατίας και τον ρόλο των πολιτών.

Η παρούσα έκδοση παρουσιάζει τα αποτελέσματα αυτού του διαλόγου. Σε μια εποχή πρωτοφανούς κρίσης, οι Πόλεις που Μαθαίνουν καλούνται να προωθήσουν την κριτική σκέψη και την ενεργό πολιτεϊότητα μεταμορφώνοντας τις τοπικές κοινωνίες και τους πολίτες. Στη Λάρισα λέμε συχνά ότι η πόλη είναι πρώτα απ'όλα οι άνθρωποί της. Η διασφάλιση της δημοκρατίας είναι η μεγαλύτερη πρόκληση που θα αντιμετωπίσουμε στο μέλλον, και εξαρτάται από την εκπαίδευση, τις ανθρωπιστικές αξίες και τον τρόπο με τον οποίο μαθαίνουμε να μιλάμε για το κοινωνικό καλό.

Λαμβάνοντας αυτό ως πυξίδα μας, πιστεύουμε ότι, για να οικοδομήσουμε έναν ειρηνικό, δημοκρατικό και βιώσιμο κόσμο, πρέπει να συνεχίσουμε το έργο που ξεκινήσαμε.

Δήμαρχος Λάρισας, Ελλάδα

Απόστολος Καλογιάννης

**Οι ρίζες. Τα βιώματα της νεανικής ηλικίας. Ο κάμπος.
Οι όμορφες αυλές με τις τριανταφυλλίες, τις μπουκαμβίλιες.
Τους ανθρώπους να κάθονται έξω απ' αυτές στα πεζοδρόμια.
Η καλημέρα που έλεγε με ευκολία ο ένας στον άλλο.
Η έννοια της γειτονιάς.
Αυτά δεν ανατρέπονται. Είναι καθισμένα μέσα μας.**

•

Απόστολος Καλογιάννης, Δήμαρχος Λάρισας, 2021

Εισαγωγή

Οι δήμαρχοι και οι πολίτες οποιασδήποτε πόλης έχουν στην καρδιά τους βαθιά εκτίμηση και σεβασμό για τον τόπο τους, την πόλη τους. Εδώ και 6.000 χρόνια, οι άνθρωποι αναζητούν στις πόλεις προστασία, ασφάλεια και ένα καλύτερο μέρος για να ζήσουν μαζί.

Από την ίδρυση της πόλης Ουρούκ (Uruk) στη Μεσοποταμία, και στις χιλιετίες που μεσολάβησαν, οι πόλεις είναι οι τόποι από όπου ξεκίνησε η γραφή, ανεγέρθηκαν μεγάλα κτίρια και αναπτύχθηκε η τέχνη. Στις πόλεις, βρίσκουμε τόσο την αρχή όσο και την ανάπτυξη εκτεταμένου εμπορίου, συστημάτων φορολογίας, μνημείων, καλών τεχνών και χειροτεχνίας, αυξημένης παραγωγικότητας και διακυβέρνησης. Τα πρώτα σχολεία δημιουργήθηκαν μετά την εφεύρεση της γραφής στη Συρία, την Αίγυπτο, την Κίνα (Κομφούκιος) και την Ελλάδα. Η ιστορία μας προσφέρει πολλά παραδείγματα μαζικών μετακινήσεων ανθρώπων που αναζητούσαν την ασφάλεια των πόλεων, ιδιαίτερα σε περιόδους πείνας, ασθενειών και πολέμου. Οι πόλεις ήταν πάντα σύμβολα ενός υποσχόμενου μεγαλείου. Πριν απ' όλα όμως, πρέπει να τονίσουμε τη συμβολή της μάθησης στην ανάπτυξη των πόλεων και τον τρόπο με τον οποίο οι πόλεις με τη σειρά τους προώθησαν και υποστήριξαν τη μάθηση.

Ταυτόχρονα, ωστόσο, πολλοί πιστεύουν ότι οι πόλεις αποτελούν φενάκη· ενώ προσφέρουν ελευθερία (και ελευθερία επιλογής), έχει γίνει όλο και πιο δύσκολο να προσδιοριστεί ποιος ανήκει σε αυτόν τον κατασκευασμένο χώρο. Η αναδόμηση και η αναγέννηση συχνά οδηγούν σε εκτοπισμό και έλλειψη στέγης, οι ιδιοκτήτες ακινήτων δημιουργούν νέα δικαιώματα, διαφορετικά είδη εξουσίας ασκούνται από πολίτες σε διαφορετικές χώρες και τοποθεσίες. Πάρα πολλές μεγάλες πόλεις έχουν γίνει γνωστές για τη ρύπανση, το έγκλημα, την έλλειψη στέγης και την κακή στέγαση σε τεράστια κλίμακα. Αυτό θέτει το ερώτημα: πώς μπορεί μια πόλη να αναδιαμορφωθεί έτσι ώστε

The roots.

The experiences of youth.

The plain.

*These are not overturned. They
are seated inside us.*

*The beautiful courtyards
with the rose bushes, the
bougainvilleas.*

*People sitting outside them on
the sidewalks.*

*The good morning they said
with ease to each other.*

The concept of neighborhood.

**Apostolos Kalogiannis,
Mayor of Larissa, 2021**

να βελτιώσει τη ζωή όλων των πολιτών, συμπεριλαμβανομένων, σε πολλές περιπτώσεις, των νέων αφίξεων; Αυτό είναι το ερώτημα που βρίσκεται στο επίκεντρο των συνεχιζόμενων προσπάθειών αξιοποίησης της εκπαίδευσης ενηλίκων και της εκπαίδευσης στην ενεργό πολιτειότητα για την αντιμετώπιση των κοινοτικών και κοινωνικών προβλημάτων.

Καθώς οι πόλεις εξακολουθούν να ανησυχούν για την οικονομική ανάπτυξη, ο κίνδυνος είναι ότι η κοινωνική ανάπτυξη δε θα αντιστοιχεί στην οικονομική πρόοδο. Ωστόσο, η οικονομική και η κοινωνική ανάπτυξη συνδέονται άμεσα, το ίδιο και οι προκύπτουσες εκπαιδευτικές ανάγκες. Αυτό είναι ένα σημαντικό κίνητρο για την έννοια της Πόλης που Μαθαίνει, η οποία έχει ενισχυθεί από το παγκόσμιο ενδιαφέρον για τη διά βίου μάθηση. Ο στόχος των Πόλεων που Μαθαίνουν είναι η ενίσχυση της οικονομικής ανάπτυξης, η επίτευξη περιβαλλοντικής προόδου και η ενίσχυση της κοινωνικής και πολιτιστικής ζωής και της ισότητας εντός της πόλης. Διαφορετικές πόλεις έχουν επιλέξει τις δικές τους εκδοχές του τι χρειάζονται για να γίνουν μια Πόλη που Μαθαίνει. Η γνώση αμφισβητεί αυτό που γνωρίζουμε και προσδοκούμε και τον τρόπο με τον οποίο είμαστε υποχρεωμένοι να δράσουμε. Δημιουργεί νέες ευκαιρίες, αλλά οδηγεί επίσης και σε κινδύνους. Στην Ευρώπη του 16ου αιώνα οι νέες γνώσεις σχετίζονται με τις παλίρροιας, τους ανέμους και την πλοήγηση στον κόσμο με τη βοήθεια των αστεριών. Οι κίνδυνοι επικεντρώθηκαν στις επιπτώσεις του εμποικισμού και στην εξάπλωση του πολιτισμού, της θρησκείας, της γλώσσας, ακόμα και των ασθενειών στην Ευρώπη. Οι κρίσεις που επέφεραν αυτές οι εξελίξεις και οι κίνδυνοι αποτελούσαν πρόκληση για τη μάθηση – για τον «Νέο Κόσμο» και τον παλιό κόσμο της Ευρώπης. Ο μόνος τρόπος να ξεπεραστούν τέτοιες προκλήσεις (να τις πλοηγήσουμε, ας πούμε) είναι να «μάθουμε» μέσα από αυτές. Ο δρόμος προς το μέλλον, και μέσα από περιόδους κρίσης, καθορίζεται από τη μάθηση – και αυτός είναι ο δρόμος που επιλέγουν οι Πόλεις που Μαθαίνουν.

Οι συνεχιζόμενες κρίσεις του σημερινού κόσμου –κλιματική αλλαγή, πόλεμοι, μαζικές μεταναστεύσεις, πρόσφυγες, πολιτικές κρίσεις, υγειονομικές κρίσεις συμπεριλαμβανομένου του COVID-19, οικονομικά προβλήματα, ταχεία τεχνολογική αλλαγή– οδηγούν σε κινδύνους, οι πιο επείγουσες από τις οποίες περιλαμβάνουν τη ρύπανση, τον αποκλεισμό και το αυξημένο χάσμα μεταξύ πλουσίων και φτωχών. Ορισμένες κρίσεις αποτελούν υπαρξιακές απειλές και όλες εκπαιδεύουν σε βάθος όχι μόνο με μαθήματα επιβίωσης αλλά πως μπορεί η ζωή να γίνει καλύτερη για όλους. Η εκπαίδευση αυτή όμως δεν μπορεί να αφορά μόνο μια ελίτ ομάδα, πρέπει να αφορά όλους. Σε αυτό το πλαίσιο, η εκπαίδευση στην ενεργό πολιτειότητα είναι το κλειδί, διότι η ζωή, η επιβίωση και η ευημερία μας εξαρτώνται από την εκπαίδευση των πολιτών. Η εκπαίδευση, είτε από τους πολίτες, είτε για τους πολίτες, είναι η νέα επιτακτική ανάγκη για τη δημοκρατία.

Ακρωνύμια και σύντομοι εννοιολογικοί ορισμοί βασικών όρων

UNESCO GNLC :

Το Παγκόσμιο Δίκτυο Πόλεων που Μαθαίνουν της UNESCO (GNLC) είναι ένα διεθνές δίκτυο που υποστηρίζει τις τοπικές κυβερνήσεις στην ανάπτυξη στρατηγικών διά βίου μάθησης παρέχοντας έμπνευση, εμπειρογνωμοσύνη, και ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών. Ξεκίνησε από το Ινστιτούτο Διά Βίου Μάθησης της UNESCO (UIL) το 2012.

Ομάδες εργασίας GNLC:

Προκειμένου να υποστηριχθεί περαιτέρω η συνεργασία μεταξύ των πόλεων-μελών σε συγκεκριμένα θέματα, η UNESCO GNLC εγκαινίασε επτά θεματικές ομάδες εργασίας (Clusters) κατά τη διάρκεια του 4ου Διεθνούς Συνεδρίου για τις Πόλεις που μαθαίνουν στο Μεντεγίν της Κολομβίας το 2019. Οι επτά θεματικές ομάδες εργασίας είναι: (1) εκπαίδευση για βιώσιμη ανάπτυξη (2) ισότητα και ένταξη (3) εκπαιδευτικός σχεδιασμός, έλεγχος και αξιολόγηση (4) παγκόσμια εκπαίδευση στην ενεργό πολιτειότητα (5) επιχειρηματικότητα (6) υγεία και ευημερία, εκπαίδευση για όλους και (7) αλφαριθμητισμός.

Ομάδα εργασίας για την εκπαίδευση στην ενεργό πολιτειότητα:

Η ομάδα εργασίας για την παγκόσμια εκπαίδευση στην ενεργό πολιτειότητα περιλαμβάνει 57 πόλεις. Η Λάρισα (Ελλάδα) και η Yeonsu-gu (Δημοκρατία της Κορέας) λειτουργούν ως συντονίστριες πόλεις. Υποστηρίζεται περαιτέρω από το Τμήμα της Παγκόσμιας Ενεργού Πολιτειότητας και Εκπαίδευσης για την Ειρήνη της UNESCO. Οι πόλεις αυτής της ομάδας εργασίας δεσμεύονται να αναπτύξουν και να βελτιώσουν περαιτέρω τις σχετικές πολιτικές και στρατηγικές διά βίου μάθησης που αποσκοπούν στην προώθηση της ενεργού πολιτειότητας.

Θεωρητικό υπόβαθρο της εκπαίδευσης στην ενεργό πολιτειότητα

Το συνέδριο του Νοεμβρίου 2020

Θεωρητικό υπόβαθρο της εκπαίδευσης στην ενεργό πολιτειότητα

Το συνέδριο του Νοεμβρίου 2020

Στο πλαίσιο της ομάδας εργασίας του Παγκοσμίου Δικτύου των Πόλεων που Μαθαίνουν της UNESCO για την εκπαίδευση στην ενεργό πολιτειότητα, πραγματοποιήθηκε διαδικτυακό συνέδριο με θέμα «Ενίσχυση της εκπαίδευσης στην ενεργό πολιτειότητα σε τοπικό επίπεδο» (12 και 13 Νοεμβρίου 2020). Πόλεις που Μαθαίνουν από όλο τον κόσμο συναντήθηκαν διαδικτυακά για να μοιραστούν καλές πρακτικές και τρέχουσες προκλήσεις που σχετίζονται με την εκπαίδευση στην ενεργό πολιτειότητα. Το συνέδριο διοργανώθηκε από τις πόλεις Λάρισα και Yeonsu-gu (Δημοκρατία της Κορέας) και υποστηρίχθηκε από το UIL. Πάνω από 200 συμμετέχοντες από όλο τον κόσμο συμμετείχαν στις εργασίες του συνεδρίου. Επίσης, συμμετείχαν αρκετοί δήμαρχοι και αντιδήμαρχοι, καθώς και εκπρόσωποι πόλεων και εκπρόσωποι νέων. Αξιόλογοι επιστήμονες στον τομέα της εκπαίδευσης στην ενεργό πολιτειότητα συμμετείχαν με κεντρικές ομιλίες, ενώ άλλοι επίσης σημαντικοί επιστήμονες συντόνισαν τις συνεδρίες: Arjen Wals (Πρόεδρος UNESCO στην Κοινωνική Μάθηση, Πανεπιστήμιο Wageningen, Ολλανδία), Katerina Porovic (Γενική Γραμματέας της ICAE και του Πανεπιστημίου του Βελιγραδίου, Σερβία), Carlos Torres (Ιδρυτικός Διευθυντής του Ινστιτούτου Paulo Freire του UCLA), Cecilia Barbieri (Επικεφαλής τμήματος της παγκόσμιας εκπαίδευσης στην ενεργό πολιτειότητα και την ειρήνη, UNESCO), Αλέξης Κόκκος (Επιστημονική Ένωση Εκπαίδευσης Ενηλίκων, Ελλάδα), Divina Frau Meigs (Πανεπιστήμιο Κοινωνιολογίας μέσω ενημέρωσης, Πανεπιστήμιο της Σορβόνης, Γαλλία), Ιωάννα Λαλιώτου (Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, Ελλάδα), Bryony Hoskins (Πανεπιστήμιο Ρόχαμπτον, Λονδίνο), Ted Fleming (Teachers College, Πανεπιστήμιο Κολούμπια, ΗΠΑ), Όλγα Τσιούρβα (Περιφερειακή Διευθύντρια του Οργανισμού Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού Θεσσαλίας), Roberto Guevara (Πρόεδρος του Διεθνούς Συμβουλίου Εκπαίδευσης Ενηλίκων [ICAE]), Fergal Finnegan (Πανεπιστημιακή Σχολή Εκπαίδευσης του Maynooth, Ιρλανδία), Γιώργος Κουλαουζίδης (Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο, Ελλάδα,

INTERNATIONAL ONLINE CONFERENCE

Strengthening Citizenship Education at Local LevelLARISSA (Greece) - YEONSU (Republic of Korea)
UNESCO GNLC Cluster on Citizenship Education

μέλος του διοικητικού συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την Εκπαίδευση των Ενηλίκων [EAEA]), και Ashley Stepanek Lockhart (σύμβουλος έρευνας στη διεθνή εκπαίδευση και ανάπτυξη).

Οι κεντρικές ομιλίες κάλυψαν ποικίλα θέματα που σχετίζονται με την εκπαίδευση στην ενεργό πολιτειότητα, συμπεριλαμβανομένων των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, της περιβαλλοντικής βιωσιμότητας, της κοινωνικής ένταξης, της δημοκρατίας και των προκλήσεων που σχετίζονται με τον ψηφιακό κόσμο, καθώς και τον ρόλο των ΜΚΟ στην προώθηση της εκπαίδευσης στην ενεργό πολιτειότητα, του πολιτισμού και των τοπικών παραδόσεων. Πολλά ερωτήματα τέθηκαν και λύσεις προτάθηκαν. Πολλοί εκπρόσωποι, όπως ο κ. Nam Seok Ko, Δήμαρχος της πόλης Yeonsu-gu, παρουσίασαν καλές πρακτικές και πρωτοβουλίες για την ενεργό πολιτειότητα που έχουν εφαρμόσει οι πόλεις: δράσεις για την προώθηση συνεργασιών, δημόσιου διαλόγου και κοινοτικής συμμετοχής (Bucheon και Yeonsu-gu - Δημοκρατία της Κορέας, Gdynia - Πολωνία, Λάρισα), καλές πρακτικές για την προώθηση της διαπολιτισμικής κατανόησης και της ειρηνικής ανάπτυξης (Shiraz-Ισλαμική Δημοκρατία του Ιράν), αλλά και για την διασφάλιση της πρόσβασης σε ευκαιρίες μάθησης για όλους (São Paulo-Βραζιλία, Λάρισα, Gwangmyeong-si-Δημοκρατία της Κορέας), σχέδια για την ένταξη των μεταναστών και των προσφύγων (Escazu - Κόστα Ρίκα), πρωτοβουλίες για την περιβαλλοντική

βιωσιμότητα (Aswan - Αίγυπτος, Suseong-gu και Dangjin - Δημοκρατία της Κορέας), δράσεις για την αντιμετώπιση της πανδημίας COVID-19 (Λάρισα, Ηράκλειο) και για τη στήριξη των νέων.

Υπήρξε αξιοσημείωτη συμφωνία μεταξύ δημάρχων, πολιτικών και ακαδημαϊκών σχετικά με αυτά τα κορυφαία θέματα. Ωστόσο, όπως είπε ο Δήμαρχος Λάρισας κ. Καλογιάννης, ζούμε σε “ανήσυχους καιρούς”. Καθώς το συνέδριο συνεχίζονταν, δύο πράγματα έγιναν σαφή. Πρώτον, ότι το φάσμα των κρίσεων και των προκλήσεων που αντιμετωπίζουν οι διάφορες πόλεις είναι ευρύ και ποικίλο, τουλάχιστον εκ πρώτης όψεως. Δεύτερον, υπάρχει ευρεία συναίνεση ότι το νεοφιλελεύθερο οικονομικό μοντέλο οδηγεί συνεχώς σε αυτές τις προκλήσεις. Πολλοί εκπρόσωποι ισχυρίστηκαν ότι η καλύτερη λύση είναι περισσότερη δημοκρατία και τόνισαν ότι οι παραδοσιακές αξίες της εκπαίδευσης πάντα ενθάρρυναν και υποστήριζαν την εκπαίδευση στην ενεργό πολιτειότητα. Αυτό βασίζεται στην κοινή αντίληψη του τι κάνει έναν “καλό πολίτη”, δηλαδή έναν πολίτη που είναι υπεύθυνος, φροντίζει, συμμετέχει στη δημιουργία μιας υγιούς και ειρηνικής κοινωνίας στην οποία όλοι γίνονται σεβαστοί, όπου ακούγεται η φωνή του καθενός και όπου όλοι μπορούν να αναλάβουν πρωτοβουλίες, να θέσουν κρίσιμα ερωτήματα και να είναι επικριτικοί.

Ως απάντηση του τι πρέπει να γίνει για την αντιμετώπιση

των προκλήσεων του μέλλοντος, το συνέδριο επικεντρώθηκε σε πολλές πιθανές εκδοχές της κύριας στρατηγικής της εκπαίδευσης στην ενεργό πολιτειότητα σε τοπικό επίπεδο:

- Η ανάγκη για κριτική σκέψη αποτελεί μείζονα μαθησιακή απαίτηση για την εκπαίδευση σήμερα και στο μέλλον. Αυτό αναφέρεται στην ιδέα της κριτικής συνειδητοποίησης που αρθρώνεται με μεγάλη σαφήνεια από τον Paulo Freire.
- Τη σημασία της κατανόησης της συχνά παραμελημένης δυναμικής της ενεργού πολιτειότητας για την επίτευξη της παγκόσμιας ειρήνης, έχοντας απέναντι τη φτώχεια και την ανισότητα ως δίδυμες απειλές.
- Ο ρόλος των καλών εκπαιδευτικών και η αξιοποίηση της τέχνης, ως εργαλείο για την εκπαίδευση στην ενεργό πολιτειότητα.
- Η σημασία και η κεντρική θέση των μη κυβερνητικών οργανώσεων (ΜΚΟ): πολύ συχνά, το ενδιαφέρον και η εμπειρογνωμοσύνη των ΜΚΟ σε τομείς όπως η περιβαλλοντική επιστήμη και τα ανθρώπινα δικαιώματα, αυξάνει την τεράστια δεξαμενή γνώσεων, εμπειρογνωμοσύνης και δέσμευσης των Πόλεων που Μαθαίνουν.
- Η εκπαίδευση στην ενεργό πολιτειότητα μαθαίνει στους πολίτες να ζουν σε έναν κόσμο στον οποίο η επιβίωση του καθενός συνδέεται με παγκόσμια ζητήματα όπως η κλιματική αλλαγή, η πανδημία COVID-19 και οι συνέπειές της.
- Οι προκλήσεις της συνεργασίας με τους νέους, και η υιοθέτηση της αρχής «τίποτα για σένα χωρίς εσένα».

Μια έρευνα:

«Εκπαίδευση στην ενεργό πολιτειότητα στις πόλεις που μαθαίνουν»

- 20 2.1 Στρατηγικές προσεγγίσεις που προωθούν την εκπαίδευση στην ενεργό πολιτειότητα
- 26 2.2 Κύριες ομάδες-στόχοι για την εκπαίδευση στην ενεργό πολιτειότητα
- 31 2.3 Ιδρύματα και Φορείς που προωθούν την εκπαίδευση στην ενεργό πολιτειότητα
- 37 2.4 Εκπαίδευση στην ενεργό πολιτειότητα κατά τη διάρκεια της πανδημίας

2

Μια έρευνα: «Εκπαίδευση στην ενεργό πολιτειότητα στις πόλεις που μαθαίνουν»

Στο πλαίσιο της ομάδας εργασίας «Εκπαίδευση στην Ενεργό Πολιτειότητα», διεξήχθη έρευνα από τις συντονίστριες πόλεις και το Ινστιτούτο Διά Βίου Μάθησης της UNESCO σχετικά με τον προσδιορισμό των στρατηγικών, των προτεραιοτήτων και των ευκαιριών των πόλεων μελών όσον αφορά στην εφαρμογή της εκπαίδευσης στην ενεργό πολιτειότητα. Η έρευνα ξεκίνησε τον Μάιο του 2020 και εστάλη σε όλα τα μέλη της ομάδα εργασίας (cluster). Συνολικά, 18 πόλεις συμπλήρωσαν το ερωτηματολόγιο. Ο κύριος σκοπός της έρευνας ήταν να προσδιοριστούν οι στρατηγικές και οι συνεργασίες που ανέπτυξαν οι πόλεις για την προώθηση της εκπαίδευσης στην ενεργό πολιτειότητα, οι ομάδες-στόχοι στις οποίες απευθύνονται αυτές οι στρατηγικές και οι συνεργασίες, τα θέματα ενδιαφέροντος και οι καλές πρακτικές κάθε πόλης, ο αντίκτυπος της εκπαίδευσης στην ενεργό πολιτειότητα στους πολίτες, ιδίως στο πλαίσιο της κρίσης COVID-19. Παρακάτω μπορείτε να δείτε στοιχεία για τις πόλεις που συμμετείχαν στην έρευνα, την ημερομηνία ένταξής τους στο GNLC της UNESCO και τον πληθυσμό τους: ο πληθυσμός των περισσότερων πόλεων κυμαίνεται μεταξύ 100.000 και 350.000. Υπάρχουν 3 πόλεις με πάνω από 800.000 κατοίκους και 3 πόλεις με λιγότερους από 100.000 κατοίκους. Αξίζει να σημειωθεί ότι στην έρευνα συμμετείχε σημαντικός αριθμός κορεατικών και ελληνικών πόλεων. Και οι δύο χώρες έχουν αυξημένη παρουσία στο Παγκόσμιο Δίκτυο Πόλεων που Μαθαίνουν της UNESCO.

Έξι από τις πόλεις έλαβαν βραβείο Πόλης που Μαθαίνει της UNESCO για τις προσπάθειές τους:

Espoo, Φινλανδία (2015), Contagem, Βραζιλία (2017),

N'Zérékoré, Γουινέα (2017), Λάρισα, Ελλάδα (2017),

Gelsenkirchen, Γερμανία (2017)

και Ηράκλειο, Ελλάδα (2019).

Ήπειρος και χώρα	Πόλη	Ημερομηνία ένταξης στο Δίκτυο των Πόλεων που Μαθαίνουν	Πληθυσμός
Αφρικ			
Γουινέα	N'Zérékoré	2016	195,330
Ασία και Ειρηνικός			
Ιράν	Shiraz	2017	1,700,687
Δημοκρατία της Κορέας	Bucheon	2016	869,165
	Gwangmyeong	2016	350,547
	Yeonsu-gu	2019	340,618
	Dangjin	2016	165,374
Βασίλειο της Ταϊλάνδης	Chachoengsao	2020	38,645
Ευρώπη και Βόρεια Αμερική			
Τουρκία	Σμύρνη	2020	4,367,251
Φινλανδία	Espoo	2016	295,000
Γερμανία	Gelsenkirchen	2016	257,651
Πολωνία	Gdynia	2019	246,204
Βέλγιο	Charleroi	2020	202,376
Ελλάδα	Ηράκλειο	2016	173,993
	Λάρισα	2016	162,000
	Κόρινθος	2020	58,192
Γαλλία	Évry-Courcouronnes	2019	69,080
Λατινική Αμερική και Καραϊβική			
Βραζιλία	Contagem	2016	648,766
Νικαράγουα	León Santiago de los Caballeros	2020	290,619

18 πόλεις συμπλήρωσαν το ερωτηματολόγιο.

Πηγή: <https://uil.unesco.org/lifelong-learning/learning-cities/members>

Αφρική

N'Zérékoré, Γουινέα

Ασία και Ειρηνικός

Shiraz, Ιράν / Bucheon, Δημοκρατία της Κορέας / Gwangmyeong, Δημοκρατία της Κορέας / Yeonsu-gu, Δημοκρατία της Κορέας / Dangjin, Δημοκρατία της Κορέας / Chachoengsao, Βασίλειο της Ταϊλάνδης

Λατινική Αμερική
και ΚαραϊβικήContagem, Βραζιλία /
León Santiago de los
Caballeros, ΝικαράγουαΕυρώπη και Βόρεια
Αμερική

Σμύρνη, Τουρκία / Espoo, Φινλανδία / Gelsenkirchen, Γερμανία / Gdynia, Πολωνία / Charleroi, Βέλγιο / Ηράκλειο, Ελλάδα / Λάρισα, Ελλάδα / Κόρινθος, Ελλάδα / Évry-Courcouronnes, Γαλλία

2.1

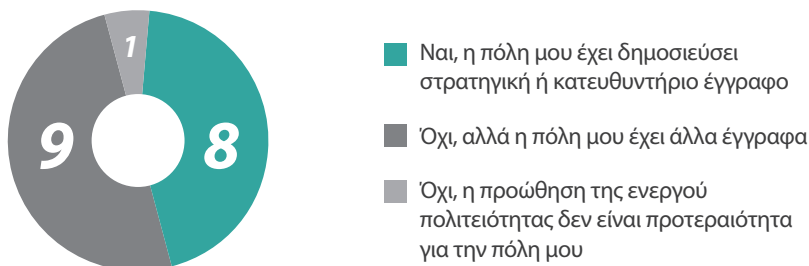
Στρατηγικές προσεγγίσεις που προωθούν την εκπαίδευση στην ενεργό πολιτειότητα

Καθώς η μάθηση έχει κεντρική σημασία για την ανάπτυξη των πολιτών και η εκπαίδευση με τη σειρά της διευκολύνει τη μάθηση, απαιτούνται στρατηγικές προσεγγίσεις για να γεφυρωθεί το χάσμα μεταξύ μιας καλής ιδέας και της εφαρμογής της. Δεκαεπτά από τις δεκαοκτώ (17/18) πόλεις έχουν εκπονήσει έγγραφα στρατηγικής διαφόρων ειδών που αφορούν στην προώθηση της ενεργού πολιτειότητας. Σχεδόν οι μισοί από τους ερωτηθέντες της έρευνας (8 στους 18) έχουν αναπτύξει μια ειδική στρατηγική ή ένα οδηγό για την ενεργό πολιτειότητα ενώ εννέα πόλεις έχουν εκδώσει άλλα έγγραφα όπως εθνικές ή διεθνείς στρατηγικές, έντυπα και κατευθυντήριες γραμμές, καθώς και τοπικά σχέδια δράσης ή/και εκπαίδευσης. Μία μόνο πόλη δεν έχει υιοθετήσει μία συγκεκριμένη στρατηγική (Γράφημα 1).

Γράφημα 1: Στρατηγικές των πόλεων για την προώθηση της εκπαίδευσης της ενεργού πολιτειότητας (σύνολο απαντήσεων: 18)

Υπαρξη ή όχι στρατηγικής για την προώθηση της ενεργού πολιτειότητας

αριθμός πόλεων

Ο κύριος σκοπός της στρατηγικής των πόλεων είναι η ενημέρωση και ενεργοποίηση των πολιτών, η ευαισθητοποίηση του κοινού, η προώθηση της ενεργού συμμετοχής πολιτών όλων των ηλικιών και η ενημέρωση για τα οφέλη της διά βίου μάθησης και της ενεργού συμμετοχής στα κοινά. Παράγοντες όπως το μέγεθος του πληθυσμού, η τοπική γεωγραφία, τα ποσοστά αλφαριθμητισμού (που ποικίλλουν σημαντικά), ο βαθμός στον οποίο η πόλη θέλει να προσεγγίσει ευάλωτες ομάδες και ο βαθμός στον οποίο οι πόλεις σε διαφορετικές ηπείρους αντιμετωπίζουν κοινωνικά προβλήματα, επηρεάζουν μοναδικά τις στρατηγικές των πόλεων σχετικά με την προώθηση της εκπαίδευσης στην ενεργό πολιτειότητα. Η εκπαίδευση στην ενεργό πολιτειότητα ως μέρος του στρατηγικού σχεδίου μιας πόλης μπορεί να συμβάλλει σημαντικά στην επίτευξη συγκεκριμένων στόχων με οργανωμένο τρόπο και εντός συγκεκριμένου χρονικού πλαισίου. Μια τέτοια απόφαση επιβεβαιώνει την πολιτική βούληση των εκλεγμένων αξιωματούχων να καταστήσουν το όραμά τους ιδιαίτερα ορατό σε όλους τους πολίτες. Όταν οι τοπικές αρχές προσφέρουν ένα πλαίσιο εντός του οποίου μπορεί αυτό το όραμα

να υλοποιηθεί, οι περισσότεροι πολίτες ανταποκρίνονται θετικά. Η ανάγκη να προσφέρεται αυτό το πλαίσιο με συνέπεια φαίνεται να είναι υψίστης σημασίας, όχι μόνο ως αυθαίρετες εφάπαξ υπηρεσίες, αλλά με τη μορφή ολοκληρωμένων δημόσιων υπηρεσιών. Υπάρχουν πολλά μονοπάτια που μπορούν να ακολουθηθούν για να γίνει μια πόλη καλύτερη.

ESPOO

Στο **Espoo**, το ζήτημα της **παγκόσμιας ενεργού πολιτειότητας** είναι ιδιαίτερα σημαντικό, καθώς αποτελεί αναπόσπαστο μέρος των **βασικών προγραμμάτων σπουδών** της Φιλανδίας που γενικά προωθούν την ανάπτυξη εγκάρσιων ικανοτήτων (γνώσεις, δεξιότητες, αξίες, στάσεις). Εκτός από τη νομοθεσία για τη λειτουργία των βιβλιοθηκών και τη νεολαία που προωθούν την ενεργό συμμετοχή των πολιτών σε εθνικό επίπεδο, το **“Participatory Espoo”** είναι ένα διατομεακό αναπτυξιακό πρόγραμμα που έχει σχεδιαστεί για την προώθηση της συμμετοχής των πολιτών, όπου επιχειρήσεις και τοπική κοινωνία συνεργάζονται για να ξεπεράσουν τις κοινές προκλήσεις. Οι κάτοικοι του Espoo έχουν υψηλό βαθμό εμπιστοσύνης στη δημοκρατία και τη δημιουργία θεσμών, και η πρόθεση είναι η περαιτέρω ενίσχυσή του μέσω ενός πνεύματος διαφάνειας και εκπαίδευσης του προσωπικού και των εκλεγμένων αξιωματούχων. Το **“Espoo Story”**, το οποίο δημιουργήθηκε από αιρετούς και πολίτες μαζί, βρίσκεται στο επίκεντρο της στρατηγικής δημοσιότητας της πόλης. Για να γίνει αυτό αποτελεσματικά, έχουν ξεκινήσει έρευνες, μία αποτελούμενη από ανοιχτές ερωτήσεις και μια άλλη με απαντήσεις που σημειώνονται σε χάρτη. Αυτές οι συγκεντρωμένες απόψεις των πολιτών διαμορφώνουν την στρατηγική της πόλης.

**Let's
create
THE ESPOO
STORY
together**

N'ZEREKORE

Η πόλη N'Zerekore επικεντρώνεται στην πρόληψη, και τα τοπικά αναπτυξιακά της σχέδια περιλαμβάνουν δράσεις που δίνουν προτεραιότητα: στη συμμετοχή των πολιτών στην εκλογική διαδικασία, την καθαριότητα της πόλης, τη διατήρηση της ειρήνης και της κοινωνικής συνοχής, την προώθηση της ισότητας των φύλων, την καταβολή φόρων και την προστασία των δημοσίων αγαθών. Η πόλη επικεντρώνεται επίσης σε θέματα όπως η πρόληψη της βίας, του ρατσισμού, της ομοφοβίας, των διακρίσεων σε όλες τις εκδηλώσεις της και ιδιαίτερα σε βάρος των παιδιών.

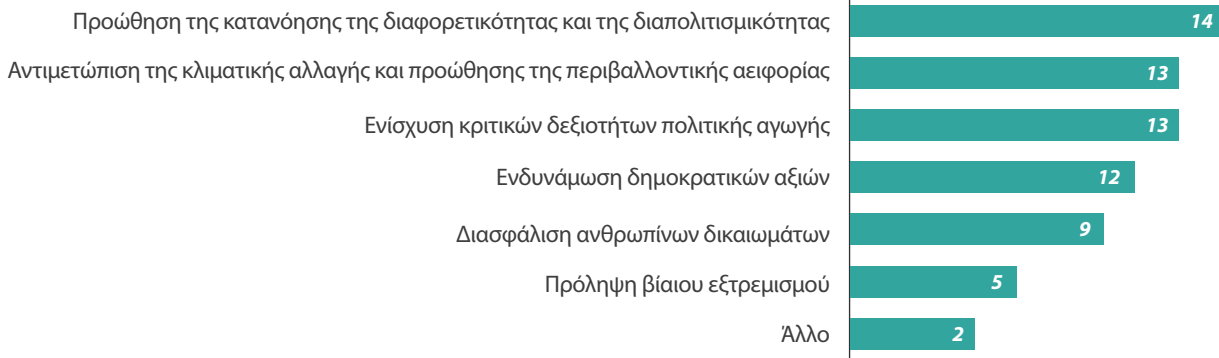
Θεματικά Πεδία

Δεν υπάρχει ένας και μοναδικός τρόπος για τη δημιουργία δημοκρατικών πόλεων, χωρίς αποκλεισμούς. Κάθε πόλη καθορίζει τις δικές της ανάγκες και προτεραιότητες. Τα θέματα που παρουσιάζονται εδώ έχουν ως σκοπό να ενημερώσουν και να εμπνεύσουν τις πόλεις, αξιοποιώντας τις εμπειρίες άλλων πόλεων από ολόκληρο τον κόσμο. Σύμφωνα με τα στρατηγικά τους σχέδια, οι πόλεις εμφανίζονται να εργάζονται σκληρά για την προώθηση της διαφορετικότητας και της διαπολιτισμικής κατανόησης, για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής και την προώθηση της περιβαλλοντικής βιωσιμότητας, για την ενίσχυση των κρίσιμων δεξιοτήτων για τον αλφαριθμητισμό των πολιτών. Ιδιαίτερη επισήμανση εδώ είναι ότι η ενίσχυση των δημοκρατικών αξιών αποτελεί προτεραιότητα σε όλες τις πόλεις της Κορέας, ενώ η πρόληψη του βίαιου εξτρεμισμού αποτελεί πρωταρχικό μέλημα των πόλεων της Ευρώπης, της Αφρικής και της Λατινικής Αμερικής.

Γράφημα 2: Κύρια ενδιαφέροντα των πόλεων στους θεματικούς τομείς της εκπαίδευσης στην ενεργό πολιτειότητα (συνολικές απαντήσεις: 18)

Πεδία ενδιαφέροντος των πόλεων για την προώθηση της ενεργού πολιτειότητας

αριθμός πόλεων

Ορισμένες πόλεις ενδιαφέρονται ιδιαίτερα για την ενθάρρυνση της συμμετοχής στις εκλογικές διαδικασίες, την κοινωνική ένταξη, την ισότητα των φύλων, τον πολιτισμό και την πολιτιστική κληρονομιά χωρίς διακρίσεις, καθώς και για τη βελτίωση των συνθηκών που σχετίζονται με την ευημερία των πολιτών, όπως η ηθική, η σοφία και η ευτυχία (Γράφημα 2).

ΗΡΑΚΛΕΙΟ

Όσον αφορά στην προώθηση της διαφορετικότητας και της διαπολιτισμικής κατανόησης, το **Ηράκλειο** διοργανώνει εκδηλώσεις για την ενίσχυση **της ένταξης των μεταναστών στην κοινωνία και τον χώρο εργασίας**, με δράσεις όπως το «Fit for All».

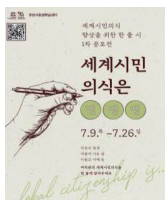
ÉVRY-COURCOURONNES

Στο **Évry-Courcouronnes** όπου ομιλούνται πολλές γλώσσες, διοργανώνονται **αναγνώσεις ιστοριών και εργαστήρια στις μητρικές γλώσσες** των μικρών παιδιών, προωθώντας έτσι την πολιτιστική κληρονομιά της πόλης.

Ένας πολίτης που σκέφτεται κριτικά μπορεί να είναι καταλύτης για την αλλαγή, όταν του δοθεί η ευκαιρία να ονειρευτεί και να δράσει για έναν καλύτερο κόσμο. Είναι σημαντικό να επιτρέψουμε στους πολίτες να εκφράσουν τη γνώμη τους και τη δημιουργικότητά τους μέσω της τέχνης, της επιστήμης και του αθλητισμού, συμμετέχοντας σε συλλογικές δράσεις που αξιοποιούν τις δυνατότητές τους, ανεξάρτητα από τη φυλή, τη θρησκεία ή τον πολιτισμό.

BUCHEON

**No prejudice,
and you see a
bigger world.**

Το **Bucheon** χρησιμοποιεί τις **ελεύθερες τέχνες** (λογοτεχνία, φιλοσοφία, ιστορία, γλώσσες, μαθηματικά, επιστήμες) για να ενθαρρύνει περισσότερους ανθρώπους στην ενεργό συμμετοχή και να ενισχύσει τις κρίσιμες δεξιότητες ενός πεπαιδευμένου πολίτη. Μέσω ενός **διαγωνισμού ποίησης** που έχει σχεδιαστεί για την ευαισθητοποίηση σχετικά με την ενεργό πολιτεϊότητα, οι πολίτες καλούνται να γράψουν ποιήματα μιας γραμμής για να αποτυπώσουν την έννοια της παγκόσμιας πολιτεϊότητας και τις τοπικές πρακτικές της. Οι νικητές επιλέγονται από πολίτες και ειδικούς, μια πρακτική που ωφελεί τόσο τους συμμετέχοντες όσο και την ευρύτερη κοινότητα. Για να ενθαρρυνθεί η διάδοση των ποιημάτων μιας γραμμής παρέχονται ψηφιακές οθόνες (wallpapers) και ψηφιακά στυλό (ballpoint pens).

ΛΑΡΙΣΑ

Το Πανεπιστήμιο Πολιτών της Λάρισας - ένας θεσμός συνεχιζόμενης εκπαίδευσης και επιμόρφωσης - παρέχει ευκαιρίες μάθησης για όλους τους πολίτες και επιδιώκει την **ανάπτυξη της κριτικής σκέψης με τρόπο μετασχηματιστικό**, αξιοποιώντας τις διεθνώς αναγνωρισμένες μεθόδους εκπαίδευσης ενηλίκων. Σε συνεργασία με σημαντικούς φορείς της πόλης, διοργανώνει Κύκλους Μάθησης όπως «Η Εκπαίδευση μέσα από τις Τέχνες», «Σχολές Γονέων», «Προγράμματα ψηφιακού αλφαριθμητισμού για Ηλικιωμένους», «Εκπαίδευση οδικής ασφάλειας» καθώς και διαλέξεις για ένα ευρύ φάσμα θεμάτων που σχετίζονται με την εκπαίδευση στην ενεργό πολιτειότητα. Οι δράσεις του Πανεπιστημίου των Πολιτών είναι αποτέλεσμα συνεργατικότητας και συστηματικής αξιολόγησης των εκπαιδευτικών αναγκών της τοπικής κοινωνίας.

Επιπλέον, οι πόλεις διοργανώνουν δράσεις με κύριο σκοπό την ενίσχυση των αξιών της δημοκρατίας στην τοπική και παγκόσμια κοινότητα.

DANGJIN

Η **Dangjin** λειτουργεί ένα **αστικό πανεπιστήμιο** για τη συστηματική παροχή εκπαίδευσης στην ενεργό πολιτειότητα, προωθώντας ανεξάρτητους και δημοκρατικούς πολίτες που κατανοούν το ρόλο τους στην κοινότητα και στον ευρύτερο κόσμο. Μαθήματα όπως η «Εξερεύνηση της Ανθρώπινης Αξίας» και η «Δύναμη των Πολιτών μέσω της Τέχνης» επικεντρώνονται στη σκέψη και την έκφραση των πολιτών και έχουν ως στόχο την ενίσχυση της αυτονομίας τους.

IZMIR

Σχετικά με το θέμα της ενίσχυσης των δημοκρατικών αξιών, η **Σμύρνη (Izmir)** οραματίζεται ολόκληρη την πόλη ως ένα συλλογικό **εκπαιδευτικό χώρο (campus)** που έχει στο επίκεντρο την κοινωνική και πολιτιστική αλληλεγγύη σε τοπικό, εθνικό και παγκόσμιο επίπεδο. Η έκκλησή της για **“Συλλογική Σοφία”** καλεί τους πολίτες να υποβάλουν πρωτοποριακές ιδέες για τη βελτίωση όλων των τομέων της καθημερινότητας. Στο πλαίσιο της πρωτοβουλίας **“Κινητό Γραφείο” (Mobile Office)**, ο Δήμαρχος επισκέπτεται και πραγματοποιεί συναντήσεις σε συνοικίες όλης της πόλης, εμπλέκοντας τους ντόπιους στις αποφάσεις και διασφαλίζοντας την πρόσβαση όλων στους πόρους και τις ευκαιρίες της πόλης.

SHIRAZ

Όσον αφορά στην **κλιματική αλλαγή** και την προώθηση της **περιβαλλοντικής βιωσιμότητας**, η πόλη **Shiraz** διοργανώνει εργαστήρια για την εκπαίδευση στην ενεργό πολιτειότητα για παιδιά σε συγκροτήματα κατοικιών της πόλης. Αυτά επικεντρώνονται στην οδική ασφάλεια, τη διάθεση/διαχείριση αποβλήτων και σε θέματα που σχετίζονται με το αστικό πράσινο, με στόχο την ευαισθητοποίηση των παιδιών σε περιβαλλοντικά ζητήματα. Η πόλη εκδίδει επίσης μια σειρά βιβλίων για την εκπαίδευση στην ενεργό πολιτειότητα.

2.2

Κύριες ομάδες στόχοι για την εκπαίδευση στην ενεργό πολιτειότητα

Οι δράσεις των περισσότερων πόλεων απευθύνονται σε ομάδες πολιτών οι οποίες δεν έχουν ισότιμη πρόσβαση σε πόρους και ισχύ. Έτσι, οι ενήλικες, οι νέοι και τα παιδιά θεωρούνται ιδιαίτερα σημαντικές ομάδες στόχοι για την εκπαίδευση στην ενεργό πολιτειότητα. Οι μισές από τις συμμετέχουσες πόλεις, οι περισσότερες από αυτές στην Ευρώπη, έχουν επιλέξει να εφαρμόσουν εξειδικευμένες παρεμβάσεις για άτομα που ζουν σε υποβαθμισμένες περιοχές. Το ίδιο ισχύει και για πρωτοβουλίες που απευθύνονται σε μετανάστες/πρόσφυγες και εθνοτικές/θρησκευτικές μειονοτικές ομάδες, αντανακλώντας ίσως την τρέχουσα οικονομική και προσφυγική κρίση στην Ευρώπη (Γράφημα 3). Ωστόσο, η Ευρώπη βιώνει μόνο τη μία πλευρά της τελευταίας κρίσης. Η άλλη πλευρά αφορά στις χώρες τις οποίες εγκαταλείπουν οι πρόσφυγες και οι μετανάστες!

Γράφημα 3: Κύριες ομάδες στόχοι για την εκπαίδευση στην ενεργό πολιτειότητα

Κύριες ομάδες στόχοι

αριθμός πόλεων

Προκειμένου να αντιμετωπιστούν τα ζητήματα που αφορούν σε διαφορετικές ομάδες, ευάλωτες ή μη, απαιτείται μια ολιστική προσέγγιση αντιμετώπισης των εκπαιδευτικών αναγκών του κάθε πολίτη. Οι Πόλεις που Μαθαίνουν είναι βαθιά προσηλωμένες στην αντιμετώπιση των αναγκών των ευάλωτων ομάδων, ωστόσο στον σύγχρονο κόσμο μας, ο καθένας από εμάς μπορεί να είναι ευάλωτος, με μόνη διαφορά το βαθμό και το είδος ευαλωτότητας. Για να έχουν οι πολίτες την ευκαιρία να συμμετέχουν ισότιμα στη λήψη αποφάσεων, πρέπει να είναι σε θέση να σκέφτονται κριτικά, να κατανοούν σύνθετα ζητήματα, να επιλύουν δύσκολα προβλήματα, να αξιοποιούν νέες ευκαιρίες και να συμβαδίζουν με τον ταχέως εξελισσόμενο κόσμο του σήμερα. Αυτό απαιτεί μια πολιτική ενεργούς συμμετοχής των πολιτών, η οποία, για να επιτύχει, πρέπει να προσφέρει στους πολίτες διαφορετικών ομάδων την ευκαιρία να συνεχίσουν να μαθαίνουν.

Οι πόλεις δημιουργούν φιλικά περιβάλλοντα για όλους τους πολίτες που ενθαρρύνουν τη μάθηση και ενισχύουν την τοπική δικτύωση προκειμένου να διασφαλιστεί η πρόσβαση σε όλους.

CHACHOENGSAO

Το Chachoengsao έχει δημιουργήσει το **“Κέντρο Γνώσης”** στην καρδιά της πόλης που παρέχει μια σειρά υπηρεσιών, που περιλαμβάνουν μια βιβλιοθήκη, ένα χώρο δραστηριοτήτων, αίθουσα εκθέσεων, αίθουσα πρόβας για θέατρο, μουσική και χορό, εργαστήρια ηλεκτρονικών υπολογιστών, μια καφετέρια, αίθουσες συσκέψεων και ένα αμφιθέατρο. Το κέντρο επικεντρώνεται στην προώθηση της ανάπτυξης των ανθρώπων και στην ενθάρρυνσή τους να σκέφτονται κριτικά και μη συμβατικά. Η πόλη προσφέρει επίσης δωρεάν **ηλεκτρονικές υπηρεσίες** και παρέχει **επιτόπιες (On-site) υπηρεσίες** σε κάθε σπίτι στην αστική περιοχή σε συνεργασία με τους συνεργάτες του δικτύου της. Μέσω του προγράμματος «η Πόλη που Διαβάζει» (“Reading City”), διανέμονται ποιοτικά βιβλία και έντυπα με χρήσιμες πηγές, και προωθείται η πρόσβαση στη γνώση για τους πολίτες που δεν έχουν την δυνατότητα να επισκεφθούν το “Κέντρο Γνώσης” της πόλης.

YEONSU-GU

Το πρόγραμμα **Φιλόξενα και Χαρούμενα Χωριά (Warm and Happy Village) της Yeonsu** ενισχύει τη συνεργασία των κατοίκων μέσω της δημιουργίας δημόσιων χώρων ως βάση για τις δραστηριότητές τους. Το έργο έχει ως στόχο να κάνει κάθε χωριό φιλόξενο και χαρούμενο και έχει δημιουργήσει **μία βάση δεδομένων που αφορά διαθέσιμους χώρους και ανθρώπινο δυναμικό**. Οι ενδιαφερόμενοι διευκολύνονται να ανταλλάσουν καλές πρακτικές, οι ακτιβιστές να βελτιώνουν τις δεξιότητές τους μέσω της εκπαίδευσης, ενώ οργανώνονται και δραστηριότητες, όπως η δημιουργία καταυλισμών για την πρόληψη καταστροφών ή η δημιουργία εφημερίδων στα χωριά.

Πολλές πόλεις υλοποιούν ενδιαφέροντα προγράμματα με επίκεντρο τα παιδιά και τους νέους.

CONTAGEM

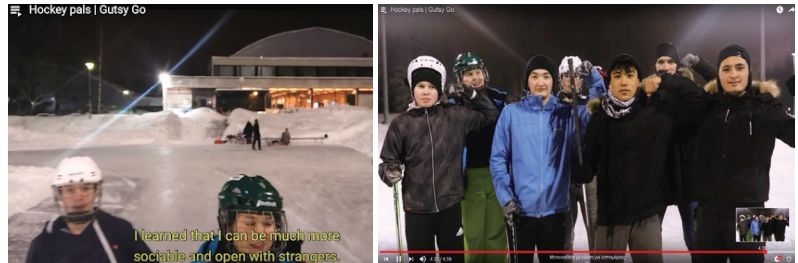
Η πόλη του **Contagem** έχει καθιερώσει το πρόγραμμα **Oficinas Integral Online** με δραστηριότητες που επικεντρώνονται στο χορό, το δράμα, τη μουσική, τις τέχνες και τη χειροτεχνία, την περιβαλλοντική εκπαίδευση και βιωσιμότητα και τις αξίες της ενεργού πολιτειότητας. Οι μαθητές έχουν τη δυνατότητα να ενημερώνονται και να συμμετέχουν στις δράσεις μέσω των μέσων κοινωνικής δικτύωσης (WhatsApp, Facebook, Instagram και YouTube). Η μορφή αυτών των δραστηριοτήτων επιτρέπει σε παιδιά, εφήβους, νέους, ενήλικες, αλλά και σε ηλικιωμένους να παραμείνουν ενεργοί και να διατηρήσουν επαφή με τους δασκάλους και τους φίλους τους, ενώ παράλληλα λαμβάνουν οδηγίες και συμβουλές αυτο-φροντίδας. Οι δραστηριότητες είναι για μαθητές όλων των ηλικιών, φοιτητές με κάθε είδους ανάγκες, μέλη της οικογένειας και μετανάστες.

LEÓN SANTIAGO DE LOS CABALLEROS

Μία από τις πολιτικές που εφαρμόζονται στο **León Santiago de los Caballeros** προωθεί την εκπαίδευση στην ενεργό πολιτειότητα στους νέους και στα παιδιά μέσω **συγκεκριμένων διδακτικών στρατηγικών, κριτηρίων και υλικών** που έχουν σχεδιαστεί για να εξοπλίσουν τους μαθητές με κριτικές δεξιότητες.

ESPOO

Οι μαθητές του **Esboo** ενθαρρύνονται να πραγματοποιούν **πράξεις ειρήνης** στις γειτονιές τους μέσω ενός προγράμματος που ονομάζεται **«GutsyGo»**, το οποίο επικεντρώνεται στους νέους και τους πρόσφυγες. Για παράδειγμα, οι μαθητές οργανώνουν μαθήματα χόκεϊ επί πάγου για τους πρόσφυγες, έτσι ώστε οι συμμετέχοντες να μπορούν να γνωρίσουν ο ένας τον άλλον, προωθώντας την κοινωνική ένταξη. Στο πλαίσιο του προγράμματος «GutsyGo», οι μαθητές βοήθησαν επίσης τους ηλικιωμένους να ψηφιοποιήσουν τις φωτογραφίες τους.

GWANGMYEONG

Το πρόγραμμα **«Step into the Agora»** της **Gwangmyeong** είναι ένα πρόγραμμα δημοκρατικής μάθησης στην ενεργό πολιτειότητα για εφήβους που ενισχύει την κοινωνική συμμετοχή, μέσω συζητήσεων και εικονικών εκλογών που επικεντρώνονται στα τοπικά προβλήματα. Το πρόγραμμα **«Ας παίξουμε με τα ανθρώπινα δικαιώματα»** δίνει την ευκαιρία σε παιδιά και γονείς να μάθουν μαζί μέσα από το παιχνίδι.

GELSENKIRCHEN

Στο **Gelsenkirchen**, η εκπαίδευση στην ενεργό πολιτιότητα παρέχεται κυρίως από το γραφείο aGEnda 21 και το «Volkshochschule» (κέντρο εκπαίδευσης ενηλίκων) μέσω μιας σειράς δράσεων για όλες τις ηλικιακές ομάδες. Το **«Kolleg21» (college21)** είναι ένα διεπιστημονικό πρόγραμμα πρακτικής άσκησης για φοιτητές πανεπιστημίων στην περιοχή του Ρουρ. Παρέχει στους συμμετέχοντες **πρακτικές δεξιότητες** που συμπληρώνουν τις συχνά ερευνητικές σπουδές τους.

Το πρόγραμμα επικεντρώνεται στην εκπαίδευση για τη βιώσιμη ανάπτυξη, στη διαχείριση έργων και εκδηλώσεων, με σκοπό να εκπαιδεύσει τους συμμετέχοντες να ενεργούν ως παράγοντες αλλαγής και πολλαπλασιαστές για βιώσιμη ανάπτυξη. Μέσω των παρεμβάσεών του σε συγκεκριμένα έργα, το γραφείο aGEnda 21 γνωρίζει τι είναι σημαντικό για **την προώθηση της βιωσιμότητας** στην πράξη σε τοπικό επίπεδο. Άλλα εργαστήρια παρέχουν στους συμμετέχοντες τις γνώσεις και τις δεξιότητες που χρειάζονται για να σκεφτούν “παγκόσμια”, στοιχείο που τους επιτρέπει να αναλάβουν αποτελεσματική δράση σε τοπικό πλαίσιο.

ΗΡΑΚΛΕΙΟ

Στο **Ηράκλειο** η **αφήγηση** έχει φέρει κοντά διαφορετικές γενιές: οι ηλικιωμένοι αφηγούνται τις ιστορίες τους στους νέους.

2.3

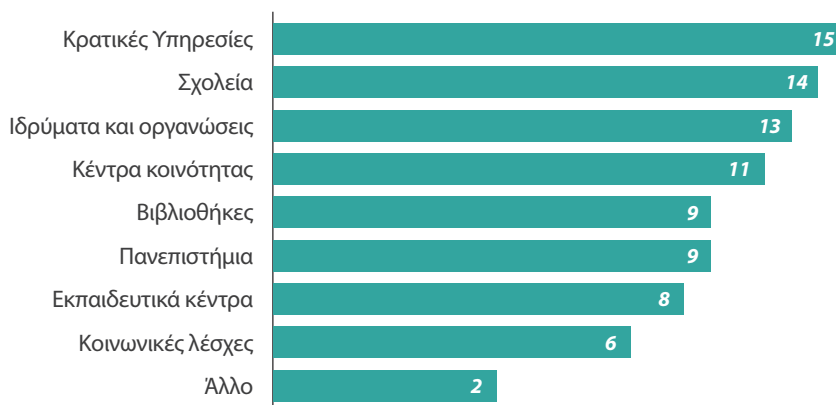
Ιδρύματα και φορείς που είναι υπεύθυνα για την προώθηση της εκπαίδευσης στην ενεργό πολιτειότητα

Στις περισσότερες από τις πόλεις (15 από τις 18) υπάρχει ένα εξειδικευμένο τμήμα του Δήμου που προωθεί την εκπαίδευση στην ενεργό πολιτειότητα σε τοπικό επίπεδο. Σε δύο από αυτές, η ευθύνη για το σχεδιασμό των δράσεων βαρύνει αποκλειστικά την κυβέρνηση ή το Υπουργείο Παιδείας ή το Γενικό Γραφείο Παιδείας ή την τοπική αρχή.

Γράφημα 4: Φορείς και οργανισμοί υπεύθυνοι για την προώθηση της ενεργού πολιτειότητας (κάθε πόλη μπορούσε να δώσει πάνω από μια απάντηση)

Φορείς και Οργανισμοί υπεύθυνοι για την προώθηση της ενεργού πολιτειότητας

αριθμός πόλεων

Η υλοποίηση προγραμμάτων εξαρτάται από την ενεργό δικτύωση με τα ενδιαφερόμενα μέρη στις αντίστοιχες πόλεις. Περίπου οι μισές πόλεις (κυρίως ευρωπαϊκές) δηλώνουν ότι διάφορα ιδρύματα και οργανισμοί συμβάλλουν στην προώθηση της εκπαίδευσης στην ενεργό πολιτειότητα. Η συμμετοχή τους ποικίλλει ανάλογα με τα τοπικά συστήματα διακυβέρνησης και την ύπαρξη συνεργασιών μεταξύ τοπικών κυβερνήσεων, πανεπιστημίων, φορέων κατάρτισης, ιδρυμάτων και οργανώσεων, σχολείων, κοινοτικών κέντρων, βιβλιοθηκών, κοινωνικών συλλόγων και συλλόγων νεολαίας. Οι δράσεις που υλοποιούνται από αυτά τα ιδρύματα και οργανισμούς περιλαμβάνουν τη φιλοξενία και τη διοργάνωση σεμιναρίων, συναντήσεων, ανοικτών συζητήσεων, εκδηλώσεων, προγραμμάτων κατάρτισης, εργαστηρίων για μαθητές και εκπαιδευτικούς. Παράλληλα δίνονται δυνατότητες οργάνωσης συμβουλευτικών και συμμετοχικών συμβουλίων, παρέχεται υλική υποστήριξη, δημιουργούνται πλατφόρμες επικοινωνίας και προετοιμασίας δημοσιεύσεων, ενώ διεξάγονται επιχειρηματικά και εκπαιδευτικά προγράμματα για πολίτες και υπαλλήλους.

Οι 15 από τις 18 πόλεις της έρευνας δηλώνουν ότι **τα σχολεία και τα ιδρύματα/σύλλογοι** διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στην προώθηση της εκπαίδευσης στην ενεργό πολιτειότητα σε τοπικό επίπεδο. Στα **σχολεία** η εκπαίδευση στην ενεργό πολιτειότητα ενσωματώνεται στη φιλοσοφία και στις δραστηριότητες του εκπαιδευτικού προγράμματος (π.χ. εργαστήρια για τη δημοκρατία και τα ανθρώπινα δικαιώματα για μαθητές και εκπαιδευτικούς). Παράλληλα, η ανάπτυξη ενός δημόσιου/ιδιωτικού δικτύου ιδρυμάτων και συλλόγων συνεισφέρει σημαντικά στην υλοποίηση προγραμμάτων, έρευνας και ανταλλαγής ιδεών και καλών πρακτικών.

Επιπλέον, **τα κοινοτικά κέντρα** χρησιμεύουν ως σημαντικοί τόποι συνάντησης για την εφαρμογή της εκπαίδευσης στην ενεργό πολιτειότητα στις περισσότερες πόλεις (11 από τις 18).

Από την άλλη, στο πλαίσιο της έρευνας αναδεικνύεται ότι **τα πανεπιστήμια και τα ινστιτούτα κατάρτισης** διαδραματίζουν λιγότερο σημαντικό ρόλο, σε σχέση με αυτόν των σχολείων στην προώθηση και την εφαρμογή της εκπαίδευσης στην ενεργό πολιτειότητα. Μόλις οι μισές πόλεις αναφέρονται στο ρόλο των πανεπιστημίων (9 στις 18). Είναι πιθανό ότι δεν έχουν όλες οι πόλεις πανεπιστήμια και, όπου υπάρχουν, οι διαθέσιμοι πόροι πιθανό να μην είναι επαρκείς για την ανάπτυξη τέτοιων δράσεων. Αυτό θα μπορούσε να αποτελέσει και ένδειξη χαμηλού επιπέδου δικτύωσης μεταξύ ορισμένων πανεπιστημίων και των τοπικών κοινοτήτων τους.

Ένα σχόλιο που θα ήταν δυνατό να γίνει εδώ είναι ότι ο τομέας της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης μπορεί να αποτελέσει ισχυρό σύμμαχο στις προσπάθειες των πόλεων για την προώθηση της εκπαίδευσης στην ενεργό πολιτειότητα. Ένα πανεπιστήμιο είναι ένα πραγματικό πλεονέκτημα για μια πόλη. Όσο τα εκπαιδευτικά ιδρύματα δεν εργαλοποιούν τη μάθηση και δεν αντιμετωπίζουν τους εκπαιδευόμενους απλώς ως χρήστες ή/και εργαζόμενους, οι πόροι τους μπορούν να χρησιμοποιηθούν για την έρευνα και τη διδασκαλία καθώς και για τη στήριξη της οικονομικής δραστηριότητας της περιοχής ειδικά στις πόλεις που τα τελευταία χρόνια έχουν επηρεαστεί ιδιαίτερα από την ανισότητα και τη φτώχεια. Επιπλέον, μπορούν να στηρίξουν και να συμβάλουν στην ανάπτυξη των τοπικών σχεδίων για την εκπαίδευση στην ενεργό πολιτειότητα. Όσον αφορά στην οικονομία, φαίνεται ότι η “άνοδος της παλίρροιας δεν σηκώνει όλα τα σκάφη”. Πράγματι, δεν είναι σπάνιο το φαινόμενο μια οικονομία να ανθεί και παράλληλα να παρατηρείται και αύξηση των δεικτών της φτώχειας. Τα πανεπιστήμια είναι σε ισχυρή θέση να υποστηρίξουν τα κρίσιμης σημασίας προγράμματα ευαισθητοποίησης και να ενισχύσουν την κοινωνική συμμετοχή μέσω πρωτοβουλιών για την εκπαίδευση στην ενεργό πολιτειότητα.

Για τις μισές πόλεις (9 στις 18) **οι βιβλιοθήκες** διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στην προώθηση της εκπαίδευσης στην ενεργό πολιτειότητα. Ένα παράδειγμα συμβολής των βιβλιοθηκών βρίσκεται στο **Chachoengsao**, όπου βιβλιοθήκες και σχολεία διοργανώνουν μια «Εκπαιδευτική Εβδομάδα» με επίκεντρο θέματα όπως οι κοινωνικές επιστήμες, η γεωγραφία, τα οικονομικά, η περιβαλλοντική επιστήμη και ο αθλητισμός.

Επιπλέον, οι βιβλιοθήκες μπορούν να αυξήσουν τη συμμετοχή σε πολιτιστικές δραστηριότητες. Το ίδιο ισχύει και **για πολιτιστικά ιδρύματα όπως μουσικά κολλέγια, σχολές τέχνης, μουσεία, γκαλερί τέχνης και θέατρα** – και φαίνεται

ότι οι περισσότερες πόλεις έχουν πλήρη επίγνωση των ισχυρών αποθεμάτων που αντιπροσωπεύουν. Ως χώροι μάθησης, όχι μόνο υποστηρίζουν και αναπτύσσουν δεξιότητες στους βασικούς τομείς τους και αυξάνουν το επίπεδο πολιτιστικής εμπειρίας για την πόλη, κάνουν επίσης κάτι πολύ πιο σημαντικό. Παρέχουν χώρους όπου η φαντασία του κοινού μπορεί να ανθίσει. Η δύναμη της φαντασίας είναι τόσο σημαντική για μια πόλη όσο και η δύναμη του σχεδιασμού ή της διδασκαλίας. Η φαντασία του κοινού πρέπει να αναπτυχθεί και αυτοί οι θεσμοί παρέχουν χώρους στους ανθρώπους να αναπτύξουν την κριτική τους σκέψη, να μάθουν για το παρελθόν, να εξερευνήσουν τα όνειρά τους για το μέλλον και να οραματιστούν έναν καλύτερο κόσμο. Σε πολλές περιπτώσεις, οι πόλεις εργάζονται για την οικοδόμηση ισχυρών κοινωνικών δικτύων που οδηγούν σε ανθεκτικές και δημοκρατικές κοινότητες, αναπτύσσοντας εργαλεία και μηχανισμούς προσαρμογής σε όλες τις συνθήκες.

GDYNIA

Το «UrbanLab» της Gdynia λειτουργεί ως τόπος συνάντησης για την **ανάπτυξη του κοινωνικού κεφαλαίου**, την προώθηση αποτελεσματικού διαλόγου μεταξύ πολιτών, ΜΚΟ, ιδρυμάτων και επιστημονικών και επιχειρηματικών κοινοτήτων, την ανίχνευση ή αναγνώριση κοινών προκλήσεων και την εξεύρεση αποτελεσματικών λύσεων μέσω μιας συμμετοχικής διαδικασίας. Το UrbanLab, ως τόπος συνάντησης, λειτουργεί επίσης ως φυτώριο ανάπτυξης δεξιοτήτων και καινοτομίας.

Παράλληλα, το **Κέντρο Ανταλλαγής Νέων** της Gdynia προωθεί πρωτοβουλίες από τη βάση προς την κορυφή παρέχοντας χώρους όπου οι πολίτες μπορούν **να συμμετέχουν σε ενδιαφέρουσες δραστηριότητες στον ελεύθερο χρόνο τους, αφήνοντας τους νέους να αναλάβουν τη λειτουργική διαχείριση του κέντρου**. Η συμμετοχή, η ανεξάρτητη λήψη αποφάσεων σχετικά με το ποιες εκδηλώσεις πρέπει να διοργανωθούν και η ανταλλαγή γνώσεων βρίσκονται στο επίκεντρο.

Επιπλέον, το **Πειραματικό Επιστημονικό Κέντρο** εξυπηρετεί μια επιστημονική και εκπαιδευτική «παιδική χαρά» που προωθεί την αρχή της **«Μάθησης μέσω της διασκέδασης»** για όλες τις ηλικίες, παρέχοντας το χώρο για πειραματισμό, μέσα από την περιέργεια και τον ενθουσιασμό. Με την προώθηση της επιστήμης και την υιοθέτηση των σύγχρονων τεχνολογιών και εργαλείων το κέντρο έχει ως στόχο να λειτουργήσει ως ευρωπαϊκή πλατφόρμα ανταλλαγής γνώσεων και να οικοδομήσει μια κοινωνία που κατανοεί τόσο τα προβλήματα που αντιμετωπίζει ο πολιτισμός, όσο και να συμμετέχει υπεύθυνα σε δραστηριότητες που αποσκοπούν στην προώθηση του κοινού καλού.

KORINΘO

Στην Κόρινθο, ένα νέο μέλος του Δικτύου της UNESCO, ο Δήμος ένωσε τις δυνάμεις του με το τοπικό πανεπιστήμιο σε μια αξιοσημείωτη πρωτοβουλία για τη δημιουργία ενός ισχυρού δικτύου τοπικών φορέων. Στο πλαίσιο αυτό, ο Δήμος φιλοξένησε συνέδριο για την υποστήριξη των εκπαιδευτικών κατά τη διάρκεια της πανδημίας, στο οποίο συμμετείχαν περισσότεροι από 450 ενδιαφερόμενοι, και έχει εκδώσει ένα βιβλίο που περιγράφει λεπτομερώς το “Πλαίσιο μιας Πόλης που Μαθαίνει σήμερα”.

Ορισμένες πόλεις τονίζουν τη σημασία της ενεργού συμμετοχής των πολιτών στη λήψη αποφάσεων και το έχουν ενθαρρύνει αυτό με τη διοργάνωση συμμετοχικών συμβουλίων, τοπικών συμβουλίων κατοίκων, ανοιχτών συναντήσεων και συμβουλίων νεολαίας.

YEONSU-GU

Στην **Yeonsu** λειτουργεί ο θεσμός του “**Αυτοδιοικούμενου Συμβουλίου και Σχολείου Κατοίκων**”, το οποίο ενισχύει την αυτονομία και τη συμμετοχή των κατοίκων στις διαδικασίες λήψης αποφάσεων της πόλης, υποστηρίζοντας έτσι την εφαρμογή της **άμεσης δημοκρατίας**. Το Σχολείο προσφέρει στους κατοίκους που επιθυμούν να συμμετάσχουν στο συμβούλιο μια σειρά βασικών και καινοτόμων μαθημάτων σχετικά με τις πολιτικές της αυτοδιοίκησης, τις καλές πρακτικές για τη συμμετοχή της κοινότητας και την εκπαίδευση στην ενεργό πολιτειότητα. Το Συμβούλιο συλλέγει τις προτάσεις των πολιτών και διεξάγει δημοψήφισμα (μέσω ηλεκτρονικής και επιτόπιας ψηφοφορίας) για να αποφασίσει ποια προγράμματα θα πρέπει να προχωρήσουν. Οι κάτοικοι ψηφίζουν ηλεκτρονικά χρησιμοποιώντας μια **διαδικτυακή πλατφόρμα σε επίπεδο πολυκατοικιών**, η οποία επιτρέπει την επικοινωνία μεταξύ της πόλης και των κατοίκων της. Εκτός από την ηλεκτρονική ψηφοφορία, η πλατφόρμα παρέχει επίσης ψηφιακές εγκαταστάσεις μετάδοσης και μια ηλεκτρονική αίθουσα αναμονής (e-lounge) για τους κατοίκους.

ESPOO • IZMIR

Σε πολλές πόλεις, η εκπαίδευση στην ενεργό πολιτειότητα συνδέεται άμεσα με πρακτικές που ενισχύουν τη συμμετοχή των πολιτών, όπως **το Συμβούλιο Ηλικιωμένων του Esboo και το Συμβούλιο Ατόμων με Ειδικές Ανάγκες της Σμύρνης**, τα οποία παρακολουθούν και επηρεάζουν τις επίσημες διαδικασίες λήψης αποφάσεων που επηρεάζουν τη ζωή αυτών των πολιτών.

ÉVRY-COURCOURONNES

Το Évry-Courcouronnes λειτουργεί ένα **Δημοτικό Συμβούλιο για τα παιδιά**, το οποίο εποπτεύεται από ειδικούς εκπαιδευτές. Το Συμβούλιο διοργανώνει εβδομαδιαία εργαστήρια που επικεντρώνονται σε θεσμικά θέματα (η λειτουργία ενός δημαρχείου, τα δικαιώματα των πολιτών, ο ρόλος ενός εκλεγμένου αξιωματούχου) καθώς και σε **προγράμματα** για την τοπική κοινωνία **που προτείνονται από τα ίδια τα παιδιά**.

CHARLEROI

Στο Charleroi, ο διάλογος μεταξύ της πόλης και των κατοίκων της ενισχύεται μέσα από τη λειτουργία πέντε **συμμετοχικών συμβουλίων πολιτών** (ένα ανά περιφέρεια) τα οποία συνεδριάζουν τακτικά. Έχουν επίσης συσταθεί διάφορες **συμβουλευτικές επιτροπές** με επίκεντρο θέματα, όπως η ένταξη των ατόμων με αναπηρία, η ισότητα των φύλων και η καλή μεταχείριση των ζώων.

ΛΑΡΙΣΑ

Το **Δημοτικό Συμβούλιο Νεολαίας της Λάρισας** έχει ως στόχο την ενεργό συμμετοχή νέων ηλικίας 18-30 ετών στην κοινωνικοπολιτική ζωή της πόλης μέσω ενός **ανοικτού και εποικοδομητικού διαλόγου** με τις τοπικές αρχές. Κατά το πρώτο έτος λειτουργίας, 250 νέοι έχουν εγγραφεί στο μητρώο του Συμβουλίου και έχουν οργανωθεί περισσότερες από 10 δραστηριότητες ευαισθητοποίησης και κατάρτισης, μεταξύ αυτών και το 1ο Φεστιβάλ Νεολαίας και Διά Βίου Μάθησης. Παράλληλα, έχει υλοποιηθεί σημαντικός αριθμός **προσομοιώσεων Δημοτικών Συμβουλίων** για νέους Ρομά και μαθητές ηλικίας από 6 έως 17 ετών.

Η Εκπαίδευση στην ενεργό πολιτειότητα κατά τη διάρκεια της πανδημίας

Σε μια χρονιά κατά την οποία ο COVID-19 έχει επηρεάσει τη ζωή όλων των πολιτών σε όλο τον κόσμο και κυριαρχεί στις πολιτικές και οικονομικές ημερήσιες διατάξεις των περισσότερων χωρών, η έρευνα εστίασε και στο πώς η εκπαίδευση στην ενεργό πολιτειότητα έχει επηρεαστεί από την πανδημία. Φαίνεται ότι η εκπαίδευση στην ενεργό πολιτειότητα είναι πάρα πολύ σημαντική, καθώς 15 πόλεις απάντησαν ότι η ενημέρωση και η ενεργοποίηση των πολιτών ήταν το κλειδί για την αντιμετώπιση της πανδημίας. Ο εθελοντισμός αναδείχθηκε σε ένα ακόμα σημαντικό στοιχείο. Πιο συγκεκριμένα, 5 πόλεις με περισσότερους από 150.000 κατοίκους (Dangjin, Λάρισα, Yeonsu-gu, Shiraz, Espoo), δήλωσαν ότι, κατά τη διάρκεια της πανδημίας, η εθελοντική δραστηριότητα αυξήθηκε. Κατά τη διάρκεια της πανδημίας, οι πόλεις επικεντρώθηκαν σε ορισμένα ζητήματα, όπως η ενίσχυση των δημοκρατικών αξιών και η διασφάλιση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Οι περισσότερες πόλεις πιστεύουν ότι η σημασία της εκπαίδευσης στην ενεργό πολιτειότητα και τις κοινωνικές αξίες (να έχει κανείς επίγνωση των δικαιωμάτων και των κοινωνικών υποχρεώσεων, να ενεργεί υπεύθυνα και με αλληλέγγυο πνεύμα στην κοινότητα,) έχει αυξηθεί από την έναρξη του COVID-19. Υπάρχουν πολλά καλά παραδείγματα για το πώς οι πόλεις έχουν ανταποκριθεί στην πανδημία, τα οποία περιγράφονται παρακάτω.

Στο **Shiraz**, πολίτες και ιδιωτικοί οργανισμοί έχουν υποστηρίξει τις ευάλωτες ομάδες των πολιτών και το ιατρικό προσωπικό, παρέχοντας πακέτα γευμάτων για άτομα σε καραντίνα, διανέμοντας υγειονομικά προϊόντα και προσφέροντας υπηρεσίες μετάφρασης ξένων γλωσσών. Η πόλη **Gelsenkirchen** έχει αναπτύξει δράσεις στη γειτονιά για να υποστηρίξει πολίτες που δεν έχουν πρόσβαση σε ψηφιακούς πόρους ή που βρίσκονται σε κοινωνικοοικονομικά μειονεκτική θέση. Η πόλη **Gwangmyeong** έχει οργανώσει επισκέψεις σε κάθε χωριό προκειμένου να υλοποιήσει προγράμματα εκπαίδευσης στην ενεργό πολιτειότητα που σχετίζονται με την πανδημία και το **León Santiago de los Caballeros** έχει ξεκινήσει μια εκστρατεία ενημέρωσης από σπίτι σε σπίτι σχετικά με προληπτικά μέτρα, οδηγίες και συμβουλές, δίνοντας ιδιαίτερα έμφαση στο μαθητικό πληθυσμό.

Η τεχνολογία έχει διαδραματίσει κρίσιμο ρόλο στη διατήρηση της επαφής με τους πολίτες καθώς και στην παροχή υπηρεσιών.

Το **Espoo** έχει αναπτύξει ένα **smartbot για να απαντά σε ερωτήσεις** σε 100 γλώσσες και έχει ξεκινήσει μια συμβουλευτική τηλεφωνική γραμμή επικοινωνίας σε συνεργασία με τοπικούς εθελοντές. Εν τω μεταξύ, η **Λάρισα** έχει

δημιουργήσει μια **“Πύλη Πολιτών”** όπου οι κάτοικοι μπορούν να υποβάλουν αίτηση για εθελοντισμό, να συμμετέχουν σε διαδικτυακές δημόσιες συζητήσεις για κρίσιμα θέματα που σχετίζονται με την πανδημία και να έχουν πρόσβαση σε διαδικτυακά πολιτιστικά δρώμενα, όπως περιήγηση σε μουσεία ή ανάγνωση παιδικών βιβλίων από συγγραφείς. Η **Bucheon** σχεδιάζει να δημιουργήσει ένα ηλεκτρονικό στούντιο για διαδικτυακή διά βίου εκπαίδευση που μπορεί να χρησιμοποιηθεί και από τοπικούς οργανισμούς.

Η πανδημία επιτάχυνε τη χρήση της τεχνολογίας και με τον τρόπο αυτό επέκτεινε τη μάθηση πέρα από τον παραδοσιακό χρόνο και χώρο. Η τεχνολογία αλλάζει τα πάντα και επιτρέπει την πρόσβαση και τη διάχυση της γνώσης μέσω ενός ευρέος φάσματος καναλιών και σε πολλές μορφές, 24 ώρες το 24ωρο. Αυτό διευκολύνει όλους τους πολίτες να ενσωματώσουν τη μάθηση στην καθημερινή τους ζωή και να απολαύσουν πιο ουσιαστικές εκπαιδευτικές εμπειρίες. Σε συνδυασμό με τις προσπάθειες των πόλεων να καλύψουν το ψηφιακό χάσμα και να εξασφαλίσουν ίση πρόσβαση σε όλους, η χρήση της τεχνολογίας αποτελεί σημαντικό εργαλείο για την παροχή ποιοτικής εκπαίδευσης στην ενεργό πολιτειότητα, ιδίως για τους ενήλικες.

Συνήθως, όταν συμβαίνει μια κρίση, είμαστε αναγκασμένοι να μάθουμε πολλά πράγματα σε πολύ σύντομο χρονικό διάστημα. Κατά τη διάρκεια της πανδημίας, χρειάστηκε να εμπλακούμε σε μια σημαντική μαθησιακή εμπειρία όσον αφορά στην αποστασιοποίηση, στις ανοσολογικές αντιδράσεις, στις πρακτικές υγιεινής και στο πένθος. Η μεγάλη ανταπόκριση των εθελοντών δείχνει πως οι άνθρωποι είμαστε έτοιμοι να ενωθούμε αλληλέγγυοι όταν πρόκειται για την προστασία της υγείας και της ζωής. Αναγνωρίζοντας την αλληλεγγύη των εθελοντών αναγνωρίζουμε και την ύπαρξη ελπίδας σε αυτόν τον κόσμο. Ωστόσο, κάτι ακόμη πιο σημαντικό συμβαίνει. Εκείνοι που προηγουμένως θεωρούνταν χαμηλότεροι στην κοινωνικοοικονομική κλίμακα (και οι οποίοι αμείβονταν λιγότερο) έχουν γίνει προσωπικό πρώτης γραμμής και εργαζόμενοι προτεραιότητας. Οι νοσοκόμες και οι εργαζόμενοι στον τομέα της υγειονομικής περίθαλψης, οι εθελοντές και αμέτρητοι άλλοι που εργάζονται σε επικίνδυνο περιβάλλον ενήργησαν με τρόπους που δικαιολογημένα μπορούν να χαρακτηριστούν ηρωικοί. Έχουμε ήδη μάθει πολλά για την επιστημονική γνώση και τη σημασία της οικογένειας, της φροντίδας και της αγκαλιάς των παιδιών μας. Και υπάρχουν ακόμα τόσα πολλά που πρέπει να μάθουμε.

Συμπεράσματα και προοπτικές για το μέλλον

Συμπεράσματα και προοπτικές για το μέλλον

Χλωμές πλατείες κάτω από άγριους ανέμους. Είναι μια αμυδρή νύχτα.

Το τραγούδι στο σκοτάδι, προσεύχεται για την αυγή.

Αυτό το χειμώνα, θα φέρουμε την Άνοιξη.

Τολμηρά μπουμπούκια αναβλύζουν στο φεγγαρόφωτο.

Η Ελπίδα να τραγουδήσουμε μαζί δε θα χαθεί ποτέ.

•

Nam-seok Ko, Δήμαρχος Yeonsu-gu, 2021

Η πανδημία μας βοήθησε να αποκτήσουμε μια νέα αντίληψη για τη σημασία των εθνικών και τοπικών κυβερνήσεων και τον τρόπο με τον οποίο ανταποκρίνονται στις κρίσεις. Η οικονομική αβεβαιότητα, η προσφυγική κρίση, η συνεχιζόμενη περιβαλλοντική απειλή και τυχόν κρίσεις που ενδέχεται να αντιμετωπίσουμε στο μέλλον, έρχονται να προστεθούν στην ήδη επηρεαζόμενη βιωσιμότητα του πλανήτη μας. Είναι σημαντικό οι πόλεις να επενδύουν στη μάθηση για να είναι πιο ανθεκτικές, να εξελίσσονται και να εδραιώνουν την αναγκαιότητα της καλής διακυβέρνησης.

Η μάθηση και η εκπαίδευση με βάση τις αρχές εκπαίδευσης ενηλίκων, φαίνεται να είναι ο δρόμος προς τα εμπρός, κάθε φορά που οι πόλεις καλούνται να διαχειριστούν κρίσεις, αδικίες και άλλα προβλήματα. Ωστόσο, το επίκεντρο δεν είναι μόνο η εκμάθηση και η παροχή μαθημάτων υγιεινομικής περιθαλψής και προληπτικών μέτρων. Περισσότερο από κάθε άλλο, η εκπαίδευση στην ενεργό πολιτεία υποδηλώνει ότι μια πόλη αποδέχεται ότι η μάθηση αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της ταυτότητάς της.

Πάνω απ' όλα, η δημοκρατία βρίσκεται στο επίκεντρο της ταυτότητας μιας πόλης. Σύμφωνα με τον φιλόσοφο, John Dewey, η δημοκρατία είναι ένας τρόπος να ζούμε μαζί. Επιπλέον, σύμφωνα με τα λόγια του Alexander Kluge και του Oskar Negt¹⁾, «η δημοκρατία είναι το μόνο πολίτευμα που πρέπει να μαθαίνεται, ξανά και ξανά, κάθε μέρα, ως τα γηρατειά» ως «διαδικασία εκπαίδευσης και μάθησης». Εκτός από αυτούς τους ορισμούς, η δημοκρατία απαιτεί επίσης από όλους τους πολίτες να συμμετέχουν στη διαδικασία λήψης αποφάσεων μιας πόλης. Ωστόσο, οι πολίτες συχνά στερούνται των δεξιοτήτων που απαιτεί η δημοκρατία:

거친 바람이 닦친 창백한 광장.

어둑어둑 빛이 떨어진 밤.

어둠 속 노래는 새벽을 염원하고,

이 겨울, 우리는 봄을 찾습니다.

달빛 안에서 사랑스러운

새싹들이 움트고

우리는 함께 사라지지 않을

희망을 부릅니다.

**연수구청장,
고남석, 2021**

πρέπει να μάθουν πώς να συμμετέχουν σε δημοκρατικές και ανοιχτές συζητήσεις. Αυτό με τη σειρά του περιλαμβάνει την εκπαίδευση του πώς να ακούν προσεκτικά, να μιλούν δημόσια, να κατανοούν σύνθετες σκέψεις και να διαχειρίζονται την αβεβαιότητα με ψυχική ανθεκτικότητα.

Στον σημερινό κόσμο, περιλαμβάνει επίσης εκπαίδευση στην αναγνώριση ψευδών ειδήσεων αναπτύσσοντας την ικανότητα να βλέπουν μέσα από θεωρίες συνωμοσίας και να δείχνουν εμπιστοσύνη σε στοιχεία που είναι επιστημονικά αποδεδειγμένα.

Αυτό που θεωρούμε αληθές σε μια εποχή, μπορεί να μην γίνει αποδεκτό ως γεγονός στην επόμενη. Η αλλαγή της άποψής μας για το τι γνωρίζουμε και τι θεωρούμε δεδομένο είναι από μόνη της μια μορφή μάθησης. Η σκέψη και ο προβληματισμός που απαιτούνται για την εφαρμογή τέτοιων αλλαγών είναι πολύπλοκες, προκλητικές και αξίζουν την υποστήριξη των Πόλεων που Μαθαίνουν. Η μάθηση όχι μόνο απαιτεί από τα άτομα να αλλάξουν γνώμη, απαιτεί μια κοινωνική αναδιαμόρφωση όσων ξέρουμε. Για να προχωρήσουμε, πρέπει να ενισχύσουμε την παγκόσμια συνεργασία με τρόπους που εμπνέουν τους ανθρώπους να συνεργάζονται μεταξύ τους. Το ρητό «σκεφτείτε σε παγκόσμιο επίπεδο και ενεργήστε σε τοπικό επίπεδο», φαίνεται ξεπερασμένο σε έναν κόσμο όπου οι τοπικές δράσεις μπορούν να έχουν παγκόσμιες επιπτώσεις και στον οποίο είμαστε υποχρεωμένοι να «σκεφτόμαστε και να ενεργούμε τόσο σε παγκόσμιο όσο και σε τοπικό επίπεδο» προκειμένου να ωφελήσουμε την ανθρωπότητα.

Καθώς προσπαθούμε να προσαρμοστούμε σε αυτόν τον νέο τρόπο σκέψης που υπερβαίνει την ισότητα και τη δημοκρατία, θα πρέπει να ενθαρρύνουμε ιδιαίτερα τη νεολαία μας να συμμετέχει σε όλες τις διαδικασίες λήψης αποφάσεων. Χρειαζόμαστε καλές ιδέες. Η ενσωμάτωση πολλών και διαφορετικών απόψεων στον δημόσιο λόγο μας βοηθά να ανοίξουμε τους ορίζοντές μας και να πλοηγηθούμε στην πολυπλοκότητα του σύγχρονου κόσμου πιο έξυπνα. Ένας σύγχρονος κόσμος απαιτεί συνεχώς μεταβαλλόμενους οργανισμούς μάθησης, δυναμικό στρατηγικό σχεδιασμό, θεσμική ευελιξία, τεχνολογικές αλλαγές και παγκόσμια συστήματα που βοηθούν τους ανθρώπους να εργαστούν και να εξελιχθούν μαζί.

1) Kluge, A. and Negt, O. (2014).
History and Obstinacy. New York: Zone Books, p. 452.

Επίλογος

Οι ευθύνες της ενεργού πολιτεότητας ισχύουν για όλους, ανεξάρτητα από την ηλικία και το υπόβαθρο, και απαιτούν από τα άτομα να αναλαμβάνουν ενεργό ρόλο στην επίλυση των τοπικών και παγκόσμιων προκλήσεων. Οι υπεύθυνοι πολίτες διεκδικούν την αλήθεια, την επιστήμη και τη λογική και προσπαθούν να συμπεριλάβουν τα πιο ευάλωτα μέλη της κοινωνίας. Αυτά είναι τα κύρια συμπεράσματα του διαδικτυακού συνεδρίου που πραγματοποιήθηκε στις 12 και 13 Νοεμβρίου 2020 από την ομάδα εργασίας για την εκπαίδευση στην ενεργό πολιτεότητα. Επιπλέον, η έρευνα που πραγματοποιήθηκε το 2020 ανέδειξε τις δράσεις των πόλεων μελών για την εφαρμογή των βασικών αρχών της ενεργού πολιτεότητας.

Καταστάσεις όπως η τρέχουσα πανδημία, καθώς και οι ευρύτερες οικονομικές, πολιτικές και περιβαλλοντικές κρίσεις που μας επηρεάζουν, μας υπενθυμίζουν τον κρίσιμο ρόλο που διαδραματίζει η εκπαίδευση στην ενεργό πολιτεότητα, στην αντιμετώπιση των τοπικών και παγκόσμιων προκλήσεων. Η εκπαίδευση στην ενεργό πολιτεότητα είναι απαραίτητη για την οικοδόμηση γεφυρών, για ένα μέλλον ασφαλές, δίκαιο και χωρίς αποκλεισμούς. Οι κρίσεις καλούν τους πολίτες να συνεργαστούν με άλλους, να παραμείνουν ευέλικτοι, να σκεφτούν κριτικά, να σεβαστούν την ποικιλομορφία, να φροντίσουν το περιβάλλον και να συμμετέχουν ενεργά στην εξεύρεση λύσεων και απαντήσεων στις τρέχουσες και αναδυόμενες προκλήσεις. Επιπλέον, οι καλές πρακτικές δείχνουν ότι η εκπαίδευση στην ενεργό πολιτεότητα υποστηρίζει τα άτομα βελτιώνοντας την αυτοεκτίμηση, την ενδυνάμωση, τη δημιουργικότητα και τον κριτικό προβληματισμό.

Έχει καταστεί προφανές τα τελευταία χρόνια ότι η καλλιέργεια αυτής της μορφής ενεργού πολιτεότητας θα είναι ζωτικής σημασίας για την επίτευξη και των 17 Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης. Η έλευση της κρίσης covid-19 καθιστά την ανάγκη για την εκπαίδευση στην ενεργό πολιτεότητα ακόμα πιο έντονη και κατά κάποιο τρόπο, δημιουργεί ένα χώρο για αυτήν. Είναι πλέον πιο προφανές από ποτέ ότι η τοπική και παγκόσμια ασφάλεια και ευημερία εξαρτώνται από την διασφάλιση ότι «όλοι θα επιβιβαστούν στο πλοίο». Δεν έχουμε πλέον την πολυτέλεια να αφήσουμε κανέναν πίσω.

Το 5ο Διεθνές Συνέδριο των Πόλεων που Μαθαίνουν με θέμα «Από την αντίδραση στην ανάκαμψη: Οικοδομώντας υγιείς και ανθεκτικές πόλεις μέσω της μάθησης», θα πραγματοποιηθεί από τις 27 έως τις 30 Οκτωβρίου 2021 και θα φιλοξενηθεί από την Yeonsu-gu (Δημοκρατία της Κορέας). Αυτό το συνέδριο θα είναι μια ευκαιρία να διερευνήσουμε πώς οι Πόλεις που Μαθαίνουν μπορούν να είναι ανθεκτικές, να προωθήσουν την εκπαίδευση στην υγεία και τη βιωσιμότητα και να συμβάλλουν στην αντιμετώπιση καταστάσεων έκτακτης ανάγκης. Η εκπαίδευση στην ενεργό πολιτεότητα θα διαδραματίσει ασφαλώς καίριο ρόλο στην επίτευξη αυτών των στόχων.

Είμαι ευγνώμων στις συντονίστριες πόλεις τη Λάρισα και τη Yeonsu-gu, καθώς και σε όλες τις πόλεις-μέλη αυτής της ομάδας εργασίας για τη δέσμευσή τους σε αυτό το ζωτικής σημασίας θέμα. Ελπίζω ότι, μαζί, θα μπορέσουμε να προωθήσουμε την εκπαίδευση στην ενεργό πολιτεότητα για την ανάπτυξη υγιών και ανθεκτικών πόλεων.

Επικεφαλής UIL, 2021

Raúl Valdés-Cotera

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Πόλεις-μέλη της ομάδας εργασίας στην εκπαίδευση στην ενεργό πολιτειότητα:

Αζερμπαϊτζάν: Baku

Αίγυπτος: Aswan

Αυστραλία: Melton

Βέλγιο: Charleroi

Βιετνάμ: Sa Dec, Vinh City

Βραζιλία: Contagem

Γαλλία: Évry-Courcouronnes, Mantes-la-Jolie

Γερμανία: Gelsenkirchen

Γουινέα: N'Zérékoré

Δημοκρατία της Κορέας: Bucheon, Busan
Nam-gu, Dangjin, Eunpyeong-gu, Gumi,
Gwangmyeong, Jeonju, Jincheon, Naju, Suseong-
gu, Tongyeong, Yeonsu-gu, Yuseong-gu

Ελλάδα: Λάρισα, Ηράκλειο, Θέρμη, Κόρινθος

Ιταλία: Lucca

Ισλαμική Δημοκρατία του Ιράν: Hashtgerd

Newtown, Kashan, Mashhad, Shiraz, Tehran, Yazd

Ιορδανία: Amman

Κολομβία: Bogotá, Santiago de Cali

Νικαράγουα: León Santiago de los Caballeros

Ουκρανία: Melitopol

Πολωνία: Gdynia

Πορτογαλία: Alcobaça, Anadia, Batalha,
Câmara de Lobos, Gondomar, Lagoa-Açores,
Loures, Setúbal

Ρωσική Ομοσπονδία: Kazan

Σενεγάλη: Guédiawaye

Ταϊλάνδη: Chachoengsao, Phuket

Τουρκία: Afyonkarahisar, Balıkesir, Izmir

Φινλανδία: Espoo

Ινστιτούτο Διά Βίου Μάθησης της UNESCO

Feldbrunnenstr. 58
20148 Αμβούργο, Γερμανία

Ιστοσελίδα: <https://uil.unesco.org/>

Τηλ: +49 40 44 80 41 12

Fax: +49 40 41 077 23

Δήμος Λαρισαίων Ελλάδα

Ίωνος Δραγούμη 1, 41222
Λάρισα

Email: learning-city@larissa.gov.gr

Ιστοσελίδα: <https://www.larissa.gov.gr/en/>

Facebook:

•Δήμος Λαρισαίων

•Larissa Learning City - Η Πόλη που Μαθαίνει

Δήμος Yeonsu-Gu Δημοκρατία της Κορέας

Τμήμα Διά Βίου Μάθησης
115 Woninjaero, Yeonsu-gu, Incheon,
21967, Δημοκρατία της Κορέας

Ιστοσελίδα:

<https://www.yeonsu.go.kr/foreign/english/>

Facebook

•togetheryeonsu

unesco

Global Network of
Learning Cities